

***Diagnoza potrzeb
środowiska lokalnego
w zakresie aktywności edukacyjnej
oraz
ocena potencjału
Lokalnego Ośrodka Wiedzy i Edukacji
w Kłoczewie***

Kłoczew 2017

*Opracowanie powstało w ramach realizacji projektu:
„modeLOWE Lokalne Ośrodki Wiedzy i Edukacji
dla obszarów zdegradowanych i defaworyzowanych”.*

*Projekt współfinansowany przez Unię Europejską
w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego
Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020
Oś Priorytetowa II.*

*Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji,
Działanie: 2.14 Rozwój narzędzi dla uczenia się przez całe życie.*

*Projekt realizowany na podstawie umowy zawartej z Polską Fundacją Ośrodków
Wspomagania Rozwoju Gospodarczego „OIC Poland”
z siedzibą w Lublinie.*

Zamawiający:
Gmina Kłoczew

Wykonawca:

Spis treści

Wprowadzenie

I. Rozdział metodologiczny

- 1.1 Cel i zakres diagnozy oraz analizy.
- 1.2 Podstawowe pytania badawcze. Hipotezy.
- 1.3 Opis zastosowanych metod i narzędzi badawczych oraz analitycznych.
- 1.4 Opis populacji. Dobór i wielkość prób w poszczególnych etapach badań oraz charakterystyka badanych.

II. Charakterystyka obszaru pod kątem funkcjonowania LOWE

- 2.1 Charakterystyka obszaru działania i występujących w nim problemów
- 2.2 Mapa zasobów oraz ocena potencjału szkoły do pełnienia przewidzianych w modelu zadań LOWE.
  - 2.2.1 Zasoby lokalowe i zaplecze techniczne.
  - 2.2.2 Zasoby ludzkie.
  - 2.2.3 Kapitał społeczny.
  - 2.2.4 Mocne strony szkoły w kontekście utworzenia LOWE.
  - 2.2.5 Szanse / potencjał w kontekście utworzenia LOWE.
- 2.3 Potencjał i zasoby otoczenia.

III. Prezentacja wyników diagnozy.

- 3.1 Badania ilościowe.
- 3.2 Badania jakościowe.
- 3.3 Spotkanie fokusowe z kadrą dydaktyczną i obsługi szkół

IV. Wnioski i rekomendacje

- 4.1 Z perspektywy odbiorców LOWE obejmujących potencjalnych uczestników szkoleń
- 4.2 Z perspektywy interesariuszy / partnerów LOWE
- 4.3 Z perspektywy kadry dydaktycznej i obsługi szkół.

Podsumowanie

Bibliografia

Wprowadzenie

Wyzwaniem dla polityki edukacyjnej oraz polityki społecznej jest zwiększenie udziału dorosłych w edukacji, poprzez uaktywnienie i zaangażowanie osób dotychczas biernych, nieuczestniczących w jakichkolwiek zorganizowanych formach edukacji.

Przedmiotem badania była „Diagnoza potrzeb środowiska lokalnego w zakresie aktywności edukacyjnej oraz ocena potencjału LOWE w Kłoczewie”. Badanie zrealizowane zostało w ramach realizacji projektu „ModelOWE Lokalne Ośrodki Wiedzy i Edukacji dla obszarów zdegradowanych i defaworyzowanych”, jako projekt grantowy.

Zgodnie ze Strategią Lizbońską Life Long Learning stanowi: „wszelkie działania związane z uczeniem się przez całe życie, zmierzające do poprawy poziomu wiedzy, umiejętności i kompetencji w perspektywie osobistej, obywatelskiej, społecznej i/lub związanej z zatrudnieniem.” Powszechnie rozumiany jest jako kształcenie ustawiczne będące procesem stałego odnawiania, rozwijania i doskonalenia kwalifikacji ogólnych i zawodowych jednostki trwający przez całe jej życie. W myśl definicji przyjętej przez Unię Europejską lifelong learning jest niczym innym jak nauką, rozwojem społecznym, a także stałym podnoszeniem kwalifikacji czy kompetencji w trakcie całego życia - od przedszkola po wiek emerytalny. W odniesieniu do nauki w wieku dojrzałym dotyczy zarówno osób czynnych zawodowo, jak i bezrobotnych czy poszukujących pracy.

W perspektywie priorytetowego kierunku polityki unijnej w zakresie edukacji oraz rozwoju społecznego mając na względzie bariery w dostępie do edukacji oraz niezaspokojone potrzeby mieszkańców gminy Kłoczew, w szczególności obszaru zdegradowanego i defaworyzowanego w zakresie pozyskania wiedzy, umiejętności i kompetencji niezbędnych dla funkcjonowania w wymiarze społecznym, zawodowym i obywatelskim konieczne jest zapewnienie odpowiednich ku temu warunków w formie kształcenia poza formalnego.

W nawiązaniu do koncepcji uczenia się przez całe życie oraz lokalnych uwarunkowań przeprowadzono niniejsze badania koncentrując się na indywidualnych potrzebach potencjalnych uczestników/słuchaczy LOWE, ich posiadanych i pożądanym kompetencjach, luce kompetencyjnej oraz potrzebach rynku pracy z uwzględnieniem zasobów i możliwości lokalnego sektora edukacji. **W oparciu o wyniki przeprowadzonych badań zostały określone wnioski i rekomendacje w obszarze uczenia się przez całe życie oraz sprofilowana oferta usług dla odbiorców działań utworzonego LOWE w Kłoczewie.**

I. Rozdział metodologiczny. Konceptualizacja i operacjonalizacja.

Na poniższym schemacie ukazany został przebieg podjętych działań w celu zdobycia wiedzy na temat potrzeb kształcenia i podnoszenia kompetencji osób dorosłych w systemie poza formalnym w obszarze kompetencji kluczowych na terenie oddziaływania LOWE w gminie Kłoczew.

PROCES BADAWCZY

Schemat 1: Proces badawczy

1.1. Cel i zakres diagnozy oraz analizy

Przeprowadzona diagnoza miała na celu:

- właściwe przygotowanie się do wrażania modelu LOWE, w tym identyfikacja potrzeb, opracowanie procesów pozwalających uruchomić adekwatne do potrzeb zasoby;
- analizę mocnych i słabych stron szkół w gminie Kłoczew w perspektywie pełnienia funkcji LOWE oraz opracowane odpowiednich mechanizmów zaradczych;

- rozeznanie i charakterystykę lokalnych oraz indywidualnych potrzeb w kontekście opracowania oferty LOWE w szczególności poprzez przedstawienie katalogu kompetencji kluczowych oraz identyfikację luki kompetencyjnej;
- opracowanie oceny potencjału szkół do pełnienia przewidzianych w modelu zadań LOWE, w tym określenie poziomu dostępności zidentyfikowanych zasobów;
- dopasowanie oferty w zakresie realizowanych form wsparcia i sposobu świadczenia usług zgodnie z modelem LOWE oraz obszaru, jaki swoim zasięgiem obejmować ma LOWE.

W ramach diagnozy przeprowadzono rozpoznanie lokalnego środowiska w kontekście zidentyfikowania potrzeb w zakresie zdobycia lub wzmocnienia **kompetencji kluczowych**, które zgodnie z Zaleceniami Parlamentu Europejskiego i Rady Unii Europejskiej z dnia 18 grudnia 2006r. w sprawie kompetencji kluczowych w procesie uczenia się przez całe życie definiowane są, jako połączenie wiedzy, umiejętności i postaw odpowiednich do sytuacji. Kompetencje kluczowe to te, których wszystkie osoby potrzebują do samorealizacji i rozwoju osobistego, bycia aktywnym obywatelem, integracji społecznej i zatrudnienia.

Charakterystyka kompetencji kluczowych:

Porozumiewanie się w języku ojczystym – zdolność wyrażania i interpretowania pojęć, myśli, uczuć, faktów i opinii w mowie i piśmie (rozumienie ze słuchu, mówienie, czytanie i pisanie) oraz językowej interakcji w odpowiedniej i kreatywnej formie w pełnym zakresie kontekstów społecznych i kulturowych – w edukacji i szkoleniu, pracy, domu i czasie wolnym.

Porozumiewanie się w językach obcych – zdolność do rozumienia, wyrażania i interpretowania pojęć, myśli, uczuć, faktów i opinii w mowie i piśmie (rozumienie ze słuchu, mówienie, czytanie i pisanie) w odpowiednim zakresie kontekstów społecznych i kulturalnych (w edukacji i szkoleniu, pracy, domu i czasie wolnym) w zależności od chęci lub potrzeb danej osoby. Porozumiewanie się w obcych językach wymaga również takich umiejętności, jak mediacja i rozumienie różnic kulturowych. Stopień opanowania języka przez daną osobę może być różny w przypadku czterech kompetencji językowych (rozumienie ze słuchu, mówienie, czytanie i pisanie) i poszczególnych języków oraz zależny od społecznego i kulturowego kontekstu osobistego, otoczenia oraz potrzeb lub zainteresowań danej osoby.

Kompetencje matematyczne i podstawowe kompetencje naukowo-techniczne –

te pierwsze obejmują umiejętność rozwijania i wykorzystywania myślenia matematycznego w celu rozwiązywania problemów wynikających z codziennych sytuacji. Istotne są zarówno proces i czynność, jak i wiedza, przy czym podstawę stanowi należyte opanowanie umiejętności liczenia. Kompetencje matematyczne obejmują – w różnym stopniu – zdolność i chęć wykorzystywania matematycznych sposobów myślenia (myślenie logiczne i przestrzenne) oraz prezentacji (wzory, modele, konstrukty, wykresy, tabele). Te drugie odnoszą się do zdolności i chęci wykorzystywania istniejącego zasobu wiedzy i metodologii do wyjaśniania świata przyrody, w celu formułowania pytań i wyciągania wniosków opartych na dowodach. Za kompetencje techniczne uznaje się stosowanie tej wiedzy i metodologii w odpowiedzi na postrzegane potrzeby lub pragnienia ludzi. Kompetencje w zakresie nauki i techniki obejmują rozumienie zmian powodowanych przez działalność ludzką oraz odpowiedzialność poszczególnych obywateli.

Kompetencje informatyczne – obejmują umiejętne i krytyczne wykorzystywanie technologii społeczeństwa informacyjnego (TSI) w pracy, rozrywce i porozumiewaniu się. Opierają się one na podstawowych umiejętnościach w zakresie technik informatycznych i komputerowych: wykorzystywania komputerów do uzyskiwania, oceny, przechowywania, tworzenia, prezentowania i wymiany informacji oraz do porozumiewania się i uczestnictwa w sieciach współpracy za pośrednictwem Internetu.

Umiejętność uczenia się – to zdolność konsekwentnego i wytrwałego uczenia się, organizowania własnego procesu uczenia się, w tym poprzez efektywne zarządzanie czasem i informacjami, zarówno indywidualnie, jak i w grupach. Kompetencja ta obejmuje świadomość własnego procesu uczenia się i potrzeb w tym zakresie, identyfikowanie dostępnych możliwości oraz zdolność pokonywania przeszkód.. Kompetencja ta oznacza nabywanie, przetwarzanie i przyswajanie nowej wiedzy i umiejętności, a także poszukiwanie i korzystanie ze wskazówek. Umiejętność uczenia się pozwala osobom nabyć umiejętność korzystania z wcześniejszych doświadczeń w uczeniu się i ogólnych doświadczeń życiowych, w celu wykorzystywania i stosowania wiedzy i umiejętności w różnorodnych kontekstach – w domu, w pracy, a także w edukacji i szkoleniu. Kluczowymi czynnikami w rozwinięciu tej kompetencji u danej osoby są motywacja i wiara we własne możliwości.

Kompetencje społeczne i obywatelskie – to kompetencje osobowe, interpersonalne i międzykulturowe obejmujące pełny zakres zachowań przygotowujących osoby do skutecznego i konstruktywnego uczestnictwa w życiu społecznym i zawodowym

(szczególnie w społeczeństwach charakteryzujących się coraz większą różnorodnością, a także rozwiązywania konfliktów w razie potrzeby). Kompetencje te przygotowują do pełnego uczestnictwa w życiu publicznym, w oparciu o znajomość pojęć i struktur społecznych, poczuwanie się do aktywnego i demokratycznego uczestnictwa.

Inicjatywność i przedsiębiorczość – oznaczają zdolność osoby do realizowania swoich pomysłów. Obejmują one kreatywność, innowacyjność i podejmowanie ryzyka, a także zdolność do planowania przedsięwzięć i prowadzenia ich dla osiągnięcia zamierzonych celów. Stanowią one wsparcie dla indywidualnych osób, nie tylko w ich codziennym życiu prywatnym i społecznym, ale także w ich miejscu pracy. Pomagają im uzyskać świadomość kontekstu ich pracy i zdolność wykorzystywania szans. Są podstawą bardziej konkretnych umiejętności i wiedzy potrzebnych tym, którzy podejmują przedsięwzięcia o charakterze społecznym lub handlowym. Powinny obejmować świadomość wartości etycznych i promować dobre zarządzanie.

Świadomość i ekspresja kulturalna – to docenianie znaczenia twórczego wyrażania idei, doświadczeń i uczuć za pośrednictwem szeregu środków wyrazu, w tym muzyki, sztuk teatralnych, literatury i sztuk wizualnych.

Proces badawczy opierał się na wykorzystaniu ***triangulacji metod badawczych*** (tzn. metod ilościowych, jakościowych i desk research tzn. danych zastanych) celem zidentyfikowania potrzeb osób dorosłych w zakresie kształcenia i podnoszenia kompetencji, w szczególności zamieszkujących defaworyzowany obszar Gminy Kłoczew i jego otoczenie.

Kolejnym etapem było wyznaczenie dopasowanej do lokalnych i indywidualnych potrzeb oferty wsparcia LOWE w postaci wniosków i rekomendacji stanowiących podsumowanie Raportu. Omówienie zastosowanych metod i technik badawczych znajduje się w dalszej części opracowania.

1.2 Podstawowe pytania badawcze. Hipotezy.

Przeprowadzone badania ilościowe zawierały kafeterię zróżnicowanych pytań w obszarach związanych z doksztalceniem się, posiadaniem umiejętności zawodowych i społecznych, poziomem posiadanych i pożądaných kompetencji, preferowanych szkoleń. Ich celem było m.in. poznanie powodów doksztalcenia się przez ankietowanych, uzyskanie wiedzy o tym, czy korzystają / korzystali z usług dorady zawodowego i brokera edukacyjnego.

Ponadto w kręgu zainteresowań badawczych mieściły się pożądanе przez respondentów umiejętności przydatne na rynku pracy i w życiu codziennym oraz wypełnianiu ról rodzicielskich i aktywności społecznej. Dociekania poznawcze dotyczyły również kompetencji kluczowych zarówno tych posiadanych jak i pożądaných, preferowanych tematów szkoleń i sposobów ich realizacji. Poza badaniami ilościowymi zostały przeprowadzone badania jakościowe wśród interesariuszy LOWE. Miały one na celu poznanie sytuacji na lokalnym rynku edukacyjnym, w tym ograniczeń i możliwości dostępu edukacji osób dorosłych, wskazanie odbiorców LOWE, oferty LOWE, w tym zapotrzebowania lokalnego rynku pracy na określone kwalifikacje i kompetencje oraz potencjału do rozwoju partnerstwa.

Podstawowymi pytaniami badawczymi były:

- Jakie są problemy, potrzeby i oczekiwania osób dorosłych w odniesieniu do ogólnych działań kształcenia ustawicznego osób dorosłych na bazie LOWE, w miejscu ich zamieszkania?
- Jakie są potrzeby lokalnego rynku pracy?
- Które z posiadanych kompetencji uważane są za „słabe strony”, a które z nich za „mocne strony”?
- Jakie są obszary deficytowe i luki edukacyjne w kontekście uczenia się przez całe życie dorosłych mieszkańców społeczności lokalnej?

Spośród powyżej wymienionych pytań badawczych za kluczowe uznano te, które umożliwiają identyfikację i charakterystykę lokalnych i indywidualnych potrzeb w kontekście opracowania oferty LOWE w szczególności poprzez przedstawienie katalogu kompetencji kluczowych oraz identyfikację luki kompetencyjnej oraz ocenę potencjału szkoły do pełnienia przewidzianych w modelu zadań LOWE.

W nawiązaniu do przedstawionych pytań / problemów badawczych zostały sformułowane następujące hipotezy:

- H.1 dorośli mieszkańcy obszaru LOWE z uwagi na specyficzne uwarunkowania lokalne wykazują niską aktywność edukacyjną,
- H.2 na podstawie pierwotnych założeń oraz dostępnych danych przypuszcza się, że mieszkańcy gminy chcieliby rozwijać umiejętności niezbędne w codziennym życiu zawodowym, społecznym oraz ułatwiające prowadzenie gospodarstwa domowego.
- H.3 struktura społeczna gminy umożliwia stwierdzenie, że za kluczowe umiejętności mieszkańcy gminy, uznają te które odnoszą się do właściwego funkcjonowania w społeczeństwie, wychowywania potomstwa oraz realizacją potrzeb samorealizacji.
- H.4 lokalni pracodawcy cenią tak samo zdobywanie i rozwijanie kompetencji kluczowych jak kwalifikacji zawodowych,
- H.5 kompetencje informatyczne, porozumiewanie się w językach obcych, kompetencje matematyczne i podstawowe kompetencje naukowo-techniczne stanowią słabą stronę większości badanych, zaś świadomość i ekspresja kulturalna, porozumiewanie się w języku ojczystym oraz proste operacje matematyczne jest ich mocną stroną,
- H.6 badani pragną zdobywać i rozwijać kompetencje deficytowe stanowiące ich słabą stronę,
- H.7 potencjalni odbiorcy LOWE posiadają zróżnicowane potrzeby w zakresie zdobywania i podnoszenia kompetencji kluczowych oraz oczekiwania, co do oferty usług LOWE,
- H.8 oferta LOWE powinna być przyjazna dla uczestnika i w tematach związanych z ich zainteresowaniami.

1.3. Opis zastosowanych metod i narzędzi badawczych oraz analitycznych.

Osiągnięcie założonych celów diagnozy nastąpiło dzięki zastosowaniu różnych uzupełniających się metod i technik badawczych. W procesie badawczym zostały wykorzystane zarówno metody ilościowe przy użyciu ankiet PAPI wśród mieszkańców gminy Kłoczew oraz metody jakościowe obejmujące m.in. indywidualne wywiady audytoryjne oraz spotkanie fokusowe z przedstawicielami otoczenia LOWE. Ponadto przeprowadzono analizę desk research na podstawie danych źródłowych z Urzędu Gminy w Kłoczewie i danych zewnętrznych. Do analizy uzyskanych informacji wykorzystano analizy statystyczne i analizę porównawczą. Ich rezultatem było uzyskanie wiedzy o potencjalnych odbiorcach i partnerach LOWE, lokalnym rynku edukacji i rynku edukacji oraz wypracowanie wniosków i rekomendacji w zakresie oferty LOWE.

1.4 Opis populacji. Dobór i wielkość prób w poszczególnych etapach badań oraz charakterystyka badanych.

W badaniu ilościowym za pomocą ankiet papierowych uczestniczyło 120 osób zamieszkałych w gminie Kłoczew, w tym na zdefaworyzowanym obszarze Gminy Kłoczew i jego otoczeniu. Badanie zostało przeprowadzone w okresie od 25 sierpnia do 29 września 2017 r. Ankiety były dystrybuowane, a następnie zbierane przez jednostki organizacyjne gminy Kłoczew, Ośrodka Pomocy Społecznej, GOK w Kłoczewie oraz przez organizacje pozarządowe działające w gminie.

Struktura grupy badawczej przedstawia się następująco:

1) ze względu na płeć:

- mężczyźni – 22 osoby,
- kobiety – 98 osób. W grupie badawczej dominowały kobiety, co wyjaśnia się w kontekście ich większego zaangażowania w obowiązki wychowawcze polegające na np. częstszych niż ojcowie dzieci kontaktach z placówkami oświatowymi, w działalność w organizacjach pozarządowych czy załatwianie spraw w urzędach tj. miejscach dystrybucji ankiet.

2) ze względu na wiek badanych osób:

- poniżej 25 lat – 8 os.

- w wieku 25 - 35 lat – 42 os.
- w wieku 36 - 45 lat – 50 os.
- w wieku 46 – 55 lat – 12 os.
- powyżej 55 lat – 8 os.

2) ze względu na fakt uczęszczania dzieci do szkoły będącej siedzibą LOWE:

- rodzice uczniów Szkoły Podstawowej w Kłoczewie – 56 osób,
- osoby nie będące rodzicami uczniów ww. szkół – 64 osoby.

3) ze względu na wykształcenie:

- wykształcenie podstawowe – 8 osób,
- wykształcenie zawodowe – 32 osób,
- wykształcenie średnie – 52 osób,
- wykształcenie wyższe – 28 osób.

4) ze względu na aktywność zawodową:

- osoby bezrobotne - 27 osób,
- osoby pracujące w pełnym wymiarze czasu pracy – 48 osób,
- osoby zatrudnione w niepełnym wymiarze czasu pracy - 16 osób,
- osoby zajmujące się domem – 25 osób,
- czasowa przerwa w pracy - 8 osób,
- rolnik – 16 osób.

Powyżej zaprezentowane wyniki nie sumują się do 120 (tj. wielkości grupy badawczej w uwagi na udzielanie więcej niż 1 odpowiedzi np. uczę się i zajmuję się domem). Wśród 120 badanych sześć osób odpowiedziało, że poszukuje pracy. Wśród badanych nie występowali emeryci lub renciści. Kwestionariusz ankiety nie zawierał pytania o występowanie u respondenta niepełnosprawności, która jest dla tych osób informacją wrażliwą.

Uczestnicy badań ilościowych stanowili grupę zróżnicowaną ze względu na wiek, poziom wykształcenia i status na rynku pracy. Jej struktura jest przybliżona do publicznych informacji statystycznych nt. sytuacji demograficznej, społecznej i gospodarczej w gminie Kłoczew np. danych GUS BDL 2016.

Podobieństwo grupy badawczej do danych rzeczywistych podkreśla miarodajność i reprezentatywność uzyskanych wyników. W grupie badawczej przeważali respondenci

w wieku 36-45 lat oraz osoby zatrudnione, którzy wyrazili swe zainteresowanie ofertą LOWE poprzez pozostawienie w ankietach swoich danych kontaktowych.

W ramach diagnozy potrzeb środowiska lokalnego w zakresie aktywności edukacyjnej oprócz badań ilościowych przeprowadzono badania jakościowe w formie ankiety audytoryjnej z 12 osobami uznanymi w wyniku analizy eksperckiej, jako interesariuszy LOWE, w tym jego potencjalnych partnerów. Wśród nich były osoby reprezentujące sektor publiczny, sektor prywatny i sektor pozarządowy.

Sektor prywatny reprezentowało 4 lokalnych przedsiębiorców, 2 rolników. Sektor publiczny reprezentowały 3 przedstawiciele Szkoły Podstawowej w Kłoczewie. Ponadto w badaniach wzięło udział 3 członków organizacji pozarządowych.

Ponadto celem zdobycia wiedzy w zakresie oceny potencjału LOWE przeprowadzono spotkanie fokusowe z dyrekcją, kadrą pedagogiczną i obsługi Szkoły Podstawowej w Kłoczewie.

Konsekwencją zrealizowanych badań ilościowych i jakościowych jest niniejszy raport z diagnozy potrzeb środowiska lokalnego w zakresie aktywności edukacyjnej i ocena potencjału LOWE oraz sprofilowanie działań edukacyjnych w LOWE przeznaczonych dla osób dorosłych - w szczególności tych, którzy z różnych względów nie korzystali dotychczas z takiej możliwości, a zgodnych z ich indywidualnymi potrzebami oraz potrzebami środowiska lokalnego.

II. Charakterystyka obszaru pod kątem funkcjonowania LOWE.

2.1 Charakterystyka obszaru działania LOWE i występujących w nim problemów

Gmina Kłoczew położona jest w północno-zachodniej części województwa lubelskiego. Obszar gminy ma charakter wysoczyzny morenowej przecinanej dolinami rzek Okrzejki i Swarzyny. W ukształtowaniu powierzchni gminy wyróżniają się liczne, stosunkowo płytkie i rozległe doliny boczne w stosunku do dolin wymienionych rzek, które powodują charakterystyczne urozmaicenie rzeźby. Gmina Kłoczew położona jest na styku województwa mazowieckiego i lubelskiego i stanowi jedną z sześciu gmin powiatu ryckiego. Sąsiadujące gminy to: Trojanów i Żelechów z powiatu garwolińskiego w województwie mazowieckim, Wola Mysłowska i Krzywda z powiatu łukowskiego oraz Nowodwór i Ryki z powiatu ryckiego. Gmina Kłoczew w powiecie ryckim znalazła się w wyniku podziału administracyjnego kraju w dniu 1 stycznia 1999 r. Powierzchnia gminy Kłoczew wynosi 14,300 ha. W skład gminy wchodzi 29 miejscowości, w tym 27 sołectw (Por. Strategia rozwoju gminy).

Ludność w wieku przedprodukcyjnym (14 lat i mniej), produkcyjnym i poprodukcyjnym wg płci w Gminie Kłoczew w 2016 roku według danych GUS BDL 2016.

ogółem; ogółem	osoba 7 267
ogółem; mężczyźni	osoba 3 676
ogółem; kobiety	osoba 3 591

PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ – WSKAŹNIKI w Gminie Kłoczew w 2016 roku według danych GUS BDL 2016.

podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności - 501
jednostki nowo zarejestrowane w rejestrze REGON na 10 tys. ludności - 52
jednostki wykreślone z rejestru REGON na 10 tys. ludności - 33
podmioty wpisane do rejestru na 1000 ludności - 50
podmioty na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym - 84,1
osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 1000 ludności - 40
osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 100 osób w wieku produkcyjnym - 6,7
fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 1000 mieszkańców - 3,85
fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 10 tys. mieszkańców - 39

Wartość wskaźnika obciążenia demograficznego dla Gminy Kłoczew wynosi 66,8 i jest on wyższy niż w powiecie ryckim 59,3 oraz jednocześnie przewyższa wartość wskaźnika dla województwa wynoszącą 59,4. Jego wysoka wartość ma niekorzystny wpływ na lokalny rynek pracy i powoduje sytuację, w której zbyt duża liczba mieszkańców utrzymuje się ze świadczeń socjalnych.

Bezrobocie w Gminie Kłoczew podobnie jak w powiecie ryckim ma częściowo charakter strukturalny i jest również wynikiem słabego rozwoju ośrodka powiatowego – Ryk (brak przemysłu poza przetwórstwem rolno-spożywczym).

Dane PUP wyraźnie pokazują, iż wśród osób bezrobotnych zarejestrowanych na koniec 2016 r. największą grupę stanowiły osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym oraz policealnym, najmniejszą - osoby legitymujące się wykształceniem wyższym ogólnokształcącym.

Posiadane zasoby społeczne i infrastrukturalne związane z LOWE¹

W skład infrastruktury oświatowo-edukacyjnej w Gminie Kłoczew wchodzi placówki szkolne:

- o **Szkoła Podstawowa im. Noblistów Polskich w Kłoczewie,**
- o Szkoła Podstawowa w Goździe,
- o Szkoła Podstawowa w Czernicu,
- o Szkoła Podstawowa im. 1. Pułku Lotnictwa Myśliwskiego „Warszawa” w Starym Zadybiu,
- o Szkoła Podstawowa w Kawęczynie,
- o Szkoła Podstawowa im. Jana Kupczyka w Woli Zadybskiej.

Ponadto na terenie Gminy Kłoczew, przy trzech Zespołach Szkół – w Kłoczewie, Goździe i Czernicu – są prowadzone oddziały przedszkolne. Wszystkie szkoły były wyposażone w sprzęt komputerowy oraz pracownie informatyczne z dostępem do Internetu. Ponadto stan techniczny wszystkich budynków szkolnych można określić jako dobry.

Wszystkie szkoły wyposażone są również w bibliotekę, a szkoła w Goździe bibliotekę dysponującą Internetowym Centrum Informacji Multimedialnej. Ponadto wszystkie placówki, poza Szkołą Podstawową w Kawęczynie, posiadają niezbędną infrastrukturę sportową. W szkole w Goździe sala gimnastyczna wyposażona jest dodatkowo w specjalistyczny sprzęt rehabilitacyjny.

Działalnością kulturalno-oświatową w gminie Kłoczew zajmuje się Gminny Ośrodek Kultury, który jest samorządową instytucją kultury powołaną przez gminę Kłoczew. W skład GOK wchodzi Gminna Biblioteka Publiczna w Kłoczewie i Filia Biblioteczna w Goździe. Podstawowym celem działania Gminnego Ośrodka Kultury jest prowadzenie wielokierunkowej działalności rozwijającej i zaspokajającej potrzeby kulturalne mieszkańców oraz upowszechnianie i promocja kultury w gminie. GOK we współpracy z Gminną Biblioteką Publiczną wychodzi naprzeciw potrzebom i wymaganiom mieszkańców.

Biblioteka służy rozwijaniu i zaspokajaniu potrzeb czytelniczych, edukacyjnych i informacyjnych społeczeństwa oraz upowszechnianiu wiedzy i nauki. Zapewnia mieszkańcom bieżący dostęp do szerokiego spektrum materiałów bibliotecznych i informacyjnych. W stałej ofercie GOK znajdują się zajęcia artystyczne oraz zajęcia taneczne dla młodzieży i dzieci. Ponadto działa przy nim Młodzieżowa Grupa Teatralna „ŻeJak?” oraz dziecięcy zespół teatralny "Kędziorki". Gminny Ośrodek Kultury oraz Biblioteka są także organizatorami bardzo licznych imprez okazjonalnych lub/i cyklicznych takich jak: różnego rodzaju konkursy, wystawy, czy spotkania tematyczne.

---

¹ Por. PLAN GOSPODARKI NISKOEMISYJNEJ DLA GMINY KŁOCZEW NA LATA 2015 – 2020

2.2. Mapa zasobów oraz ocena potencjału szkół do pełnienia przewidzianych w modelu zadań LOWE

2.2.1. Zasoby lokalowe i zaplecze techniczne

Szkoła Podstawowa im. Polskich Noblistów w Kłoczewie.

Do roku 2017 szkoła funkcjonowała pod nazwą: Zespół Szkół w Kłoczewie, po reformie oświaty zmieniono nazwę na: Szkoła Podstawowa im. Polskich Noblistów w Kłoczewie.

Jest to największa szkoła na terenie gminy Kłoczew – znajduje się w centrum największej miejscowości gminnej. Bezpośrednio sąsiaduje z siedzibą Urzędu Gminy, Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, Centrum Usług Wspólnych, Poczty, Kościoła Parafialnego i innych pomniejszych instytucji ważnych dla funkcjonowania niewielkich społeczności (ośrodki zdrowia, apteki, sklepy, piekarnia i inne pomniejsze podmioty gospodarcze).

Z racji swojego położenia jest to najlepiej wyposażona w infrastrukturę techniczną i sportową szkoła. Budynek szkoły to obiekt o wysokości 3 kondygnacji z przylegającą od południowej strony halą sportową oddaną do użytku w 2010 r. zaś w części wschodniej kompleksem boisk „Orlik” z zapleczem sanitarno – szatniowym oddanym do użytku w 2013 r. Obecnie od strony północno – zachodniej trwa dobudowa bloku przedszkolnego, będzie to budynek 2 kondygnacyjny z blokiem kuchennym.

W szkole znajdują się 22 sale lekcyjne, 2 pracownie informatyczne, 2 oddziały przedszkolne (po 25 miejsc).

Całkowity metraż budynku wynosi 2243 m².

Liczba uczniów – 264 osoby

- szkoła podstawowa – 264 – w 12 oddziałach

- oddziały przedszkolne – 50 w 2 oddziałach

Klasy Publicznego Gimnazjum

Liczba uczniów – 91 w 4 oddziałach

2.2.2. Zasoby ludzkie

Zatrudnienie ogółem w Szkole Podstawowej w Kłoczewie

- nauczyciele – 37

- obsługa – 15.

2.2.3 Kapitał społeczny

Dla budowania kapitału społecznego istotna jest współpraca zarówno w szkole, jak i szkoły ze środowiskiem lokalnym. W realizacji i osiągnięciu celów oświatowych placówki współpracują z wieloma instytucjami, organizacjami pozarządowymi, przedsiębiorcami oraz mieszkańcami miasta. Należą do nich m.in. Służba Zdrowia, Straż Pożarna, Parafia Rzymsko-Katolicka, Ośrodek Pomocy Społecznej, Biblioteka Publiczna, organizacje pozarządowe.

Kapitał społeczny na terenie gminy Kłoczew kształtują głównie lokalne niżej wymienione organizacje pozarządowe i stowarzyszenia.

Wspieraniem rozwoju społecznego, kulturalnego i gospodarczego mieszkańców Gminy Kłoczew zajmują się także liczne stowarzyszenia.

Najbardziej aktywne z nich to:

- ✓ Stowarzyszenie Na Rzecz Tradycji i Rozwoju Gminy Kłoczew,
- ✓ Stowarzyszenie Inicjatyw Wiejskich „Wspierajmy się” w Czernicu,
- ✓ Stowarzyszenie Rozwoju Wsi Kawęczyn,
- ✓ Stowarzyszenie Na Rzecz Rozwoju Wsi Bramka,
- ✓ Stowarzyszenie Rozwoju Wsi Gęsia Wólka,
- ✓ Stowarzyszenie Rozwoju Wsi Gózd,
- ✓ Stowarzyszenie Rozwoju Wsi Wylezin.
- ✓ Uczniowski Klub Sportowy „ORZEŁ”, przy Publicznym Gimnazjum w Kłoczewie,
- ✓ Uczniowski – Ludowy Klub Sportowy w Czernicu przy Zespole Szkół w Czernicu,
- ✓ Ludowy Klub Sportowy „TORPEDO”, w Kawęczynie,
- ✓ Ludowy Zespół Sportowy „LOTNIK” w Starym Zadybiu,
- ✓ Klub Sportowy „SPARTA” Kłoczew,
- ✓ Młodzieżowy Klub Sportowy w Goździe,
- ✓ Uczniowski Klub Sportowy „DYNAMO”, w Goździe,
- ✓ Ludowy Zespół Sportowy LZS „PIEKIEŁKO”,
- ✓ Uczniowski Klub Sportowy „SOKÓŁ” przy Szkole Podstawowej w Woli Zadybskiej,
- ✓ Uczniowski Klub Sportowy „METEOR” Kawęczyn przy Szkole Podstawowej w Kawęczynie,
- ✓ Uczniowski Klub Sportowy „LOTNIK” przy Szkole Podstawowej w Starym Zadybiu.

Na terenie gminy znajduje się kilkanaście świetlic i klubów wiejskich, z których część, w ostatnich latach, została poddana kompleksowej modernizacji, np.: świetlica wiejska w Zadybiu, świetlica wiejska w Gęsiej Wólce, w Woli Zadybskiej, Stryju i Nowym Zadybiu.

Placówki oświatowe w gminie współpracują z rodzicami. Organizują spotkania indywidualne, wywiadówki, szkolenia dla rodziców. Podczas spotkań odbywa się pedagogizacja rodziców w zakresie wychowawczym i profilaktycznym (np. profilaktyka zdrowia, profilaktyka uzależnień). Spotkania mają charakter informacyjny i prewencyjny. Podejmuje się działania angażujące rodziców do współpracy np. w organizację imprez szkolnych.

2.2.4 Mocne strony szkół w gminie Kłoczew w kontekście utworzenia LOWE

Dobra współpraca z władzami gminy i jednostkami organizacyjnymi gminy

Doświadczenie w realizacji projektów ze środków zewnętrznych

Wykwalifikowana kadra podnosząca swoje kompetencje zawodowe przedmiotowe i ponadprzedmiotowe

Dostęp do infrastruktury informatycznej, sportowej, kulturalnej

Umiejętność współdziałania instytucjami i podmiotami w społeczności lokalnej

Dogodna lokalizacja placówek i dobrym wyposażeniem technicznym, dużą liczbą sal dydaktycznych i pracowni

Schemat: Mocne strony szkoły

2.2.5 Szanse / potencjał szkół w gminie Kłoczew w kontekście utworzenia LOWE

Schemat: Szanse / potencjał szkół w gminie Kłoczew w kontekście utworzenia LOWE

2.3 Potencjał i zasoby otoczenia

Na terenie gminy dostępne jest boisko sportowe w Kłoczewie. Mieści się ono w pobliżu Szkoły Podstawowej w Kłoczewie.

Ponadto w Gminie Kłoczewie dostępne są świetlice wiejskie.

Bardzo aktywnie działa Gminny Ośrodek Kultury w Kłoczewie.

Resumując w otoczeniu szkół w gminie Kłoczew występują zasoby oraz potencjał do pełnienia przewidzianych w modelu zadań LOWE. Utworzenie LOWE w placówkach oświatowych gminy przyczyni się do wzmocnienia ich pozycji w społeczności lokalnej, w tym nie tylko, jako miejsc utożsamianych z realizacją szkoleń, lecz także miejsc integracji społeczności lokalnej.

III. Prezentacja wyników diagnozy

3.1. Badania ilościowe

W efekcie przeprowadzonych badań ilościowych i jakościowych w gminie Kłoczew została uzyskana odpowiedź na zaprezentowane na wstępie raportu problemy/pytania badawcze oraz zweryfikowane hipotezy.

Respondenci ankiet indywidualnych w liczbie 84 osób na 120 badanych w ciągu ostatnich 12 miesięcy nie uczestniczyli w jakiegokolwiek aktywności edukacyjnej związanej z podnoszeniem swoich kompetencji czy uzyskaniem kwalifikacji zawodowych.

Oznacza to, że niemal 85% badanych nie angażowało się w doksztalcenie. Osoby te, jako pięć głównych powodów braku udziału w „uczeniu się” wskazywały (w kolejności malejącej):

- „nie było interesujących kursów blisko mojego miejsca zamieszkania”
- „nie miałem (-am) czasu”
- „kursy/ szkolenia były zbyt drogie”
- „nie miałem (-am) motywacji do doksztalcenia się”
- „nie miałem (-am) poparcia / zachęty ze strony pracodawcy”

Rozkład 5 najczęstszych spośród 13 możliwych do wyboru odpowiedzi dotyczących powodów nie brania udziału w doksztalceniu przedstawia poniższy wykres. Tytułem wyjaśnienia ankietowani mogli wskazać maksymalnie 4 najistotniejsze powody, dlatego wyniki nie sumują się do 100%.

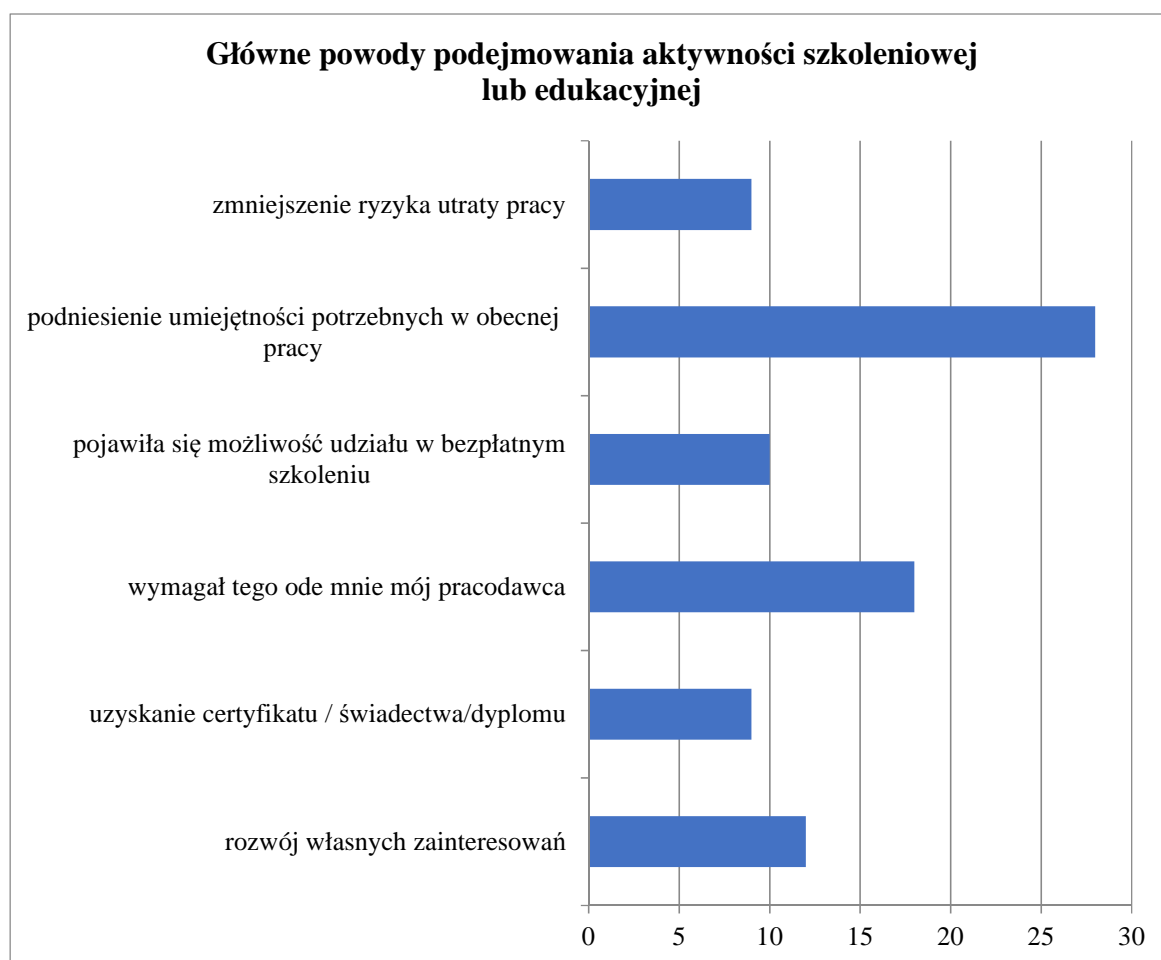

Wykres: Główne powody braku aktywności szkoleniowej lub edukacyjnej.

Wskazane powyżej powody braku aktywności edukacyjnej lub szkoleniowej w ciągu ostatnich 12 miesięcy można uznać za kluczowe bariery w kształceniu się osób dorosłych z obszaru LOWE w Kłoczewie.

Badane osoby, które podnosiły swe kompetencje lub uzyskiwały kwalifikacje zawodowe w ciągu ostatnich 12 miesięcy stanowiły mniejszość (27% ankietowanych). Jako powód, który wpłynął na podjęcie decyzji o dokończaniu wskazywali najczęściej podniesienie umiejętności potrzebnych w obecnej pracy i wymóg pracodawcy. W następnej kolejności był to rozwój własnych zainteresowań i możliwość wzięcia udziału w bezpłatnym szkoleniu. Istotną przyczyną udziału w szkoleniach było zdobycie certyfikatu / dyplomu oraz zmniejszenie ryzyka utraty pracy. Rozkład 6 najczęstszych spośród 12 możliwych do wyboru odpowiedzi dotyczących powodów uczestnictwa w dokończaniu przedstawia poniższy wykres. Tytułem wyjaśnienia ankietowani mogli udzielić maksymalnie 5 najistotniejszych powodów, dlatego wyniki nie sumują się do 100%.

Wykres: Główne powody podejmowania aktywności szkoleniowej lub edukacyjnej

Wskazane powyżej powody podejmowania aktywności edukacyjnej lub szkoleniowej przez ankietowanych w ciągu ostatnich 12 miesięcy można uznać za kierunki wyznaczenia dostępności i atrakcyjności oferty LOWE.

Osoby ankietowane wypowiedziały się na temat korzystania ze wsparcia doradcy zawodowego lub innej osoby zajmującej się doradztwem w planowaniu rozwoju edukacyjno-zawodowego. Na 120 ankietowanych 113 nie brało udziału w tego typu doradztwie lub nie pamięta tego faktu. Jednakże 18 osoby z tej grupy (ok.15 %), mimo, iż nie korzystało z tej formy wsparcia to chciałyby z niej skorzystać celem poznania i rozwinięcia swoich kompetencji i kwalifikacji zawodowych. W odniesieniu do zaprezentowanych wyników badań można stwierdzić, że korzystanie z doradztwa zawodowo – edukacyjnego jest znikome.

Jednakże jest oczekiwaną i potrzebną formą wsparcia zwłaszcza przez osoby zatrudnione, które podnosiły ostatnio swe kompetencje w obawie przed ryzykiem utraty pracy. Przyczyny niskiej popularności tej usługi wymagają odrębnych pogłębionych analiz. Natomiast jej deficyt odzwierciedla się we wskaźniku bezrobocia w gminie powyżej średniego w powiecie i województwie.

Respondenci udzielili informacji nt. swoich hobby i zainteresowań. Najwięcej osób badanych zajmuje się działalnością wokalną, tradycyjnym przetwórstwem spożywczym. W polu zainteresowań przeważają zagadnienia związane z prowadzeniem gospodarstwa domowego np. gotowanie / pieczenie oraz związane z aktywnością, nordic-walking oraz spędzaniem czasu wolnego poprzez taniec, muzykę i rękodzieło. Wymienione dominujące hobby i zainteresowania mieszkańców gminy Kłoczew można wyjaśnić m.in. strukturą grupy badawczej ze względu na płeć i wiek.

Z odpowiedzi na pytanie dotyczące umiejętności, których nabycie lub rozwinięcie pozwoliłoby zwiększyć swoją skuteczność na rynku pracy wynika, że najczęściej badanych wskazuje, że jest to:

- świadomość i ekspresja kulturalna (35%),
- inicjatywność i przedsiębiorczość (30%)
- obsługa komputera, Internetu i programów (20%)
- umiejętności interpersonalne np. asertywność, komunikatywność (15%)
- znajomość języków obcych (9%).

Jako umiejętności usprawniające działania w życiu codziennym wskazywano organizację czasu i planowanie, dbałość o zdrowie i aktywność fizyczną oraz prowadzenie gospodarstwa domowego, cechy charakteru np. asertywność.

Z umiejętności rodzicielskich ocenianych, jako przydatne najczęściej wybierano umiejętność komunikacji z dziećmi, profilaktykę uzależnień, motywowanie.

Spośród umiejętności podnoszących kompetencje społeczne ankietowani najczęściej wskazywali umiejętności komunikacyjne, w tym słuchanie i mówienie, wystąpienia publiczne, autoprezentację.

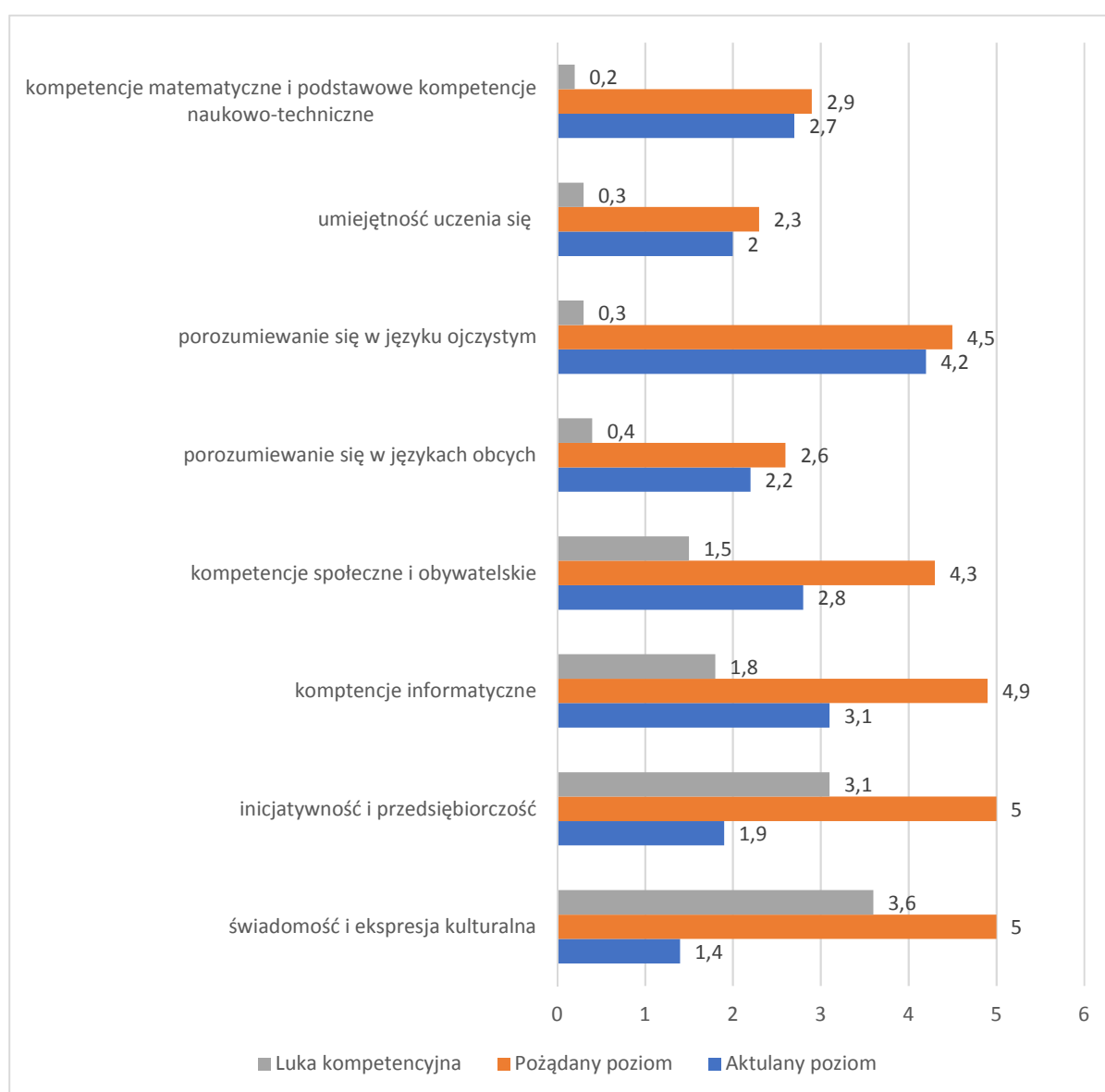
Tytułem wyjaśnienia zaprezentowany powyżej rozkład odpowiedzi na pytania dotyczące umiejętności ocenianych, jako ważne nabycia lub rozwinięcia dla poprawy wypełniania ról społecznych i zawodowych nie sumuje się do 100% z uwagi na otwarty charakter pytań oraz wielość i zróżnicowanie odpowiedzi.

Subiektywna ocena poziomu kompetencji kluczowych mieszkańców gminy Kłoczew

Oprócz aspektów związanych z aktywnością edukacyjną, korzystania z doradztwa zawodowego oraz hobby i zainteresowań ankietowanych przedmiotem badań była subiektywna ocena poziomu kompetencji kluczowych mieszkańców gminy Kłoczew. W poniższym zestawieniu zaprezentowane zostały uśrednione wyniki samooceny osób ankietowanych w zakresie posiadanego a pożądanego poziomu umiejętności kluczowych w skali ocen od 1 do 5, gdzie 1 oznacza - poziom niski, 2 - podstawowy, 3- średni, 4 – wysoki, i 5 – bardzo wysoki.

Ocena poziomu kompetencji kluczowych i luka kompetencji

Wykres: Subiektywna ocena poziomu kompetencji kluczowych oraz luka kompetencyjna.

Kompetencje w subiektywnym odczuciu badanych najniżej notowane, stanowią zarazem najbardziej przez nich pożądane. Uzyskane wyniki samooceny ukazują jednocześnie dobrą orientację mieszkańców gminy Kłoczew w zakresie obecnych potrzeb rynku pracy i kierunków rozwoju osobistego.

Luka kompetencyjna wynosi odpowiednio:

Kompetencja kluczowa	Aktualny poziom kompetencji	Pożądany poziom kompetencji	Luka kompetencyjna
Świadomość i ekspresja kulturalna	1,4	5	3,6
Inicjatywność i przedsiębiorczość	1,9	5	3,1
Kompetencje informatyczne	3,1	4,9	1,8
Kompetencje społeczne i obywatelskie	2,8	4,3	1,5
Porozumiewanie się w językach obcych	2,2	2,6	0,4
Porozumiewanie się w języku ojczystym	4,2	4,5	0,3
Umiejętność uczenia się	2	2,3	0,3
Kompetencje matematyczne i podstawowe kompetencje naukowo-techniczne	2,7	2,9	0,2

Tabela: Luka kompetencyjna

W analizie luki kompetencyjnej skoncentrowano się na pożądanym kompetencjach kluczowych, których deficyt występowania jest największy. Badani za najbardziej pożądane uznali kolejno (wg. hierarchii w kolejności malejącej)

- świadomość i ekspresja kulturalna
- inicjatywność i przedsiębiorczość
- kompetencje informatyczne
- kompetencje społeczne i obywatelskie
- porozumiewanie się w językach obcych
- porozumiewanie się w języku ojczystym
- umiejętność uczenia się
- kompetencje matematyczne i podstawowe kompetencje naukowo-techniczne

Zdefiniowanie luki kompetencyjnej na podstawie bezpośredniego rozpoznania wśród potencjalnych odbiorców wsparcia LOWE umożliwi wyznaczenie adekwatnych do ich potrzeb obszarów wsparcia. W kontekście analizy pod względem zmiennych niezależnych wyniki subiektywnej oceny posiadanych kompetencji kluczowych są wyższe u kobiet niż mężczyzn. Ponadto częściej pozytywna samoocena występują w grupie wiekowej poniżej 25 r.ż. oraz pomiędzy 26 a 35 r.ż. niż w pozostałych grupach wiekowych. Natomiast najniższe wskazania pochodziły od osób pomiędzy 36 a 45 r.ż. oraz osób powyżej 55 r.ż.

Kolejny etap badań obejmował **rozpoznanie oczekiwań, co do oferty szkoleń** dostępnych w najbliższym czasie z zakresu kompetencji. Respondenci wykazali zróżnicowane oczekiwania w tym zakresie.

Najczęściej były to szkolenia:

- ✓ Rozwijanie świadomości i ekspresji kulturalnej w formie warsztatów wokalnno - instrumentalnych lub warsztatów emisyjno – wokalnych (chóralnych)
- ✓ Kursy informatyczne, w tym warsztaty fotograficznych
- ✓ Wspieranie inicjatywności i przedsiębiorczości w oparciu o potencjał kultury i tradycji lokalnej, w tym: warsztaty kulinarne, warsztaty zdobienia techniką decoupage, warsztaty florystyczne
- ✓ Rozwijanie kompetencji społecznych i obywatelskich na podstawie kursu udzielania pierwszej pomocy
- ✓ Rozwijanie kompetencji społecznych: Warsztaty komunikacji interpersonalnej

Następnie ankietowani wskazywali preferowany wymiar szkoleń. Najwięcej badanych (73%) wskazywało na czas od 3 do 6 godzin zarówno w godzinach przedpołudniowych jak i popołudniowych w dni robocze. Część osób ok. 15% zainteresowana jest szkoleniami

w wymiarze 6 godzin i więcej. Mniej niż 15 % zainteresowana jest szkoleniami w wymiarze poniżej 2 godzin. Co 5 ankietowany wskazywał na możliwość udziału w szkoleniach w weekendy. Ponad 30% ankietowanych odpowiedziało, że lepiej się czuje, gdy szkolenie prowadzi dwóch trenerów. Preferowana przez większość badanych wielkość grup szkoleniowych wynosi od 7 do 16 uczestników. Jednak najwięcej wskazań (60%) obejmuje grupy szkoleniowe złożone z 10 osób. Aż 72% ankietowanych preferuje jako uzupełniającą formę szkoleń grupowych – indywidualne zajęcia z trenerem w formie coachingu szkoleniowego.

Na zakończenie opisu przeprowadzonych badań ilościowych warto zauważyć, że 78% ankietowanych nie należy do żadnych organizacji, stowarzyszeń, partii, związków czy komitetów. Ponadto 92% ankietowanych nie posiada profilu zaufanego, a tym samym nie korzysta z e- usług / e- administracji.

Konkludując etap badań ilościowych ustalono, że analiza luki kompetencyjnej wraz z informacjami na temat zainteresowań i aprobowanych umiejętności grupy badawczej oraz propozycji tematów szkoleń umożliwiła powstanie propozycji katalogu obszarów / tematów szkoleń dla grupy docelowej LOWE.

Katalog propozycji szkoleń

1. Rozwijanie świadomości i ekspresji kulturalnej w formie warsztatów wokalnno - instrumentalnych
2. Rozwijanie świadomości i ekspresji kulturalnej w formie warsztatów wokalnych
3. Rozwijanie świadomości i ekspresji kulturalnej w formie warsztatów emisyjno – wokalnych (chóralnych)
4. Kurs informatyczny
5. Rozwijanie kompetencji informatycznych na podstawie warsztatów fotograficznych
6. Rozwijanie inicjatywności i przedsiębiorczości: Warsztaty kulinarne
7. Rozwijanie inicjatywności i przedsiębiorczości: Warsztaty zdobienia techniką decoupage
8. Rozwijanie inicjatywności i przedsiębiorczości: Warsztaty florystyczne
9. Rozwijanie kompetencji społecznych i obywatelskich na podstawie kursu udzielania pierwszej pomocy
10. Rozwijanie kompetencji społecznych: Warsztaty komunikacji interpersonalnej

Schemat: Katalog propozycji szkoleń w odpowiedzi na rozpoznaną lukę kompetencyjną, zainteresowania oraz preferowane kompetencje i umiejętności odbiorców LOWE w Kłoczewie.

3.2 Badania jakościowe

Z analizy badań jakościowych w postaci ankiet audytoryjnych wynika, że na lokalnym rynku najczęściej brakuje szkoleń z zakresu przedsiębiorczości, komunikacji interpersonalnej, kompetencji podstawowych informatycznych, szkoleń wykorzystujących lokalną tradycję. Jako deficytowe szkolenia na lokalnym rynku edukacyjnym były wskazywane szkolenia specjalistyczne np. techniczne.

Występują ograniczenia w dostępie do szkoleń odpowiadających na konkretne potrzeby indywidualnych potrzeb mieszkańców oraz lokalnych pracodawców. Każdy rodzaj szkoleń, który podnosi kompetencje i wartość pracownika na rynku pracy jest mile widziany. Brakuje szkoleń uwzględniających możliwości osób zatrudnionych np. w godzinach wieczornych oraz szkoleń dla osób z niepełnosprawnościami. Jako szkolenia nadwyżkowe wskazywane były szkolenia dla pracowników administracji publicznej.

Najczęstszą przyczyną barier w dostępie do usług edukacyjnych była bariera finansowa oraz ograniczona dostępność komunikacyjna peryferyjnych miejscowości gminy, a związku z tym zasadne jest realizowanie bezpłatnych szkoleń dla mieszkańców gminy oraz utworzenie filii LOWE w innych miejscowościach. Ponad 85% badanych nie dostrzega konkurencji na lokalnym rynku edukacyjnym. Pozostałe osoby wskazują, że konkurencję dla LOWE stanowić mogą np. PUP.

Uczestnicy wywiadów pogłębionych zauważają mocne strony i potencjał placówek oświatowych w gminie do pełnienia funkcji LOWE polegający na dogodnej lokalizacji, dobrych warunkach lokalowych i wyposażeniu sprzęt, dostępności dla osób niepełnosprawnych oraz posiadaniu wykwalifikowanej kadry. Z badań wynika, że placówki oświatowe współpracują z otoczeniem np. z organizacjami pozarządowymi w gminie. Ponadto są rozpoznawalne w społeczności lokalnej.

Sytuacja na lokalnym rynku pracy stanowi dla badanych pracodawców „trudny temat” z uwagi na odczuwalny brak rąk do pracy przy jednoczesnej znacznej liczbie osób pozostających bez pracy oraz korzystających z pomocy społecznej.

Badani pracodawcy dostrzegają rangę zdobywania i podnoszenia kwalifikacji oraz kompetencji zawodowych i społecznych, jako niezbędnych dla rozwoju gminy i zahamowania utrwalania niekorzystnych zjawisk.

Najczęściej wymieniany przez badanych poziom luki kompetencyjnej obejmował deficyt umiejętności informatycznych, braki umiejętności interpersonalnych, w tym komunikacji, odporności na stres i asertywności. Jedna z badanych osób stwierdziła, że mieszkańcom gminy brakuje „otwartości na wszystko, co przedsiębiorcze”.

Jako najistotniejsze do włączenia do oferty LOWE uznano szkolenia oparte na tradycji lokalnej jako potencjale, przedsiębiorczość, świadomość i ekspresję kulturalną, kompetencje interpersonalne i umiejętności informatyczne.

Preferowane sposoby organizacji szkoleń obejmują godziny popołudniowe i weekendy.

Oferta LOWE powinna wyróżniać się dobrym zapleczem edukacyjnym, wykwalifikowaną kadrą nauczycieli i trenerów, szerokim zakresem usług (tj. tematów szkoleń) oraz bezpłatnością. Atutami szkoły, w której mieścić się będzie LOWE są dobre warunki lokalowe i zaplecze techniczne, lokalizacja i dostęp do parkingu oraz „zakorzenienie” w społeczności lokalnej, jako centrum edukacji i inicjatyw oświatowych.

Wskazywanymi podmiotami, które powinny zainteresowane partnerstwem z LOWE są lokalne organizacje pozarządowe, także lokalne przedsiębiorstwa, a następnie administracja publiczna, w tym OPS i PUP oraz władze gminy, radni i sołtysi. Z LOWE powinny także współdziałać lokalne organizacje pozarządowe z obszaru kultury i sportu. Wymienione podmioty mogą się uzupełniać wymianą informacji, w tym w zakresie konkretnych potrzeb szkoleniowych doświadczeń w pracy z grupą docelową, udostępnianiem zasobów lokalowych i zaplecza technicznego / dydaktycznego.

3.3 Spotkanie fokusowe z kadrami dydaktyczną i obsługi szkół

Z kolei spotkanie fokusowe z kadrami dydaktyczną i obsługi szkół umożliwiło w oparciu o ich wiedzę i doświadczenie zawodowe oraz wnioski z bezpośrednich spotkań z rodzicami uczniów i obserwacji otoczenia LOWE zidentyfikować zróżnicowane potrzeby szkoleniowe.

Katalog propozycji szkoleń

Decoupage, miejsce realizacji zajęć: świetlica w Nowym Zadybiu i GOK. Decoupage – zajęcia artystyczne polegające na klejeniu, malowaniu, ozdabianiu szkła, drewna, metali (np. bombki choinkowe, skrzynki drewniane, chusteczniczki).

Zajęcia florystyczne z naciskiem na uprawę ziół w ogrodach przydomowych, sztuka układania kwiatów, zasady zachowania estetyki wizualnej, powrót do tradycji.

Kurs florystyczny

Kurs kulinarny dla 10 – 15 osób – I grupa.

Kurs umiejętności wokalnych (dla chóru parafialnego).

Kurs grafiki komputerowej (pod kątem promocji UG – plakaty, foldery itp.)

Warsztaty fotograficzne.

Z opinii uczestników spotkania fokusowego wynika, że do prowadzenia szkoleń w proponowanym zakresie zachodzi potrzeba doposażenia LOWE w sprzęt niezbędny do prowadzenia zajęć z zakresu kultury, doskonalenia kompetencji „miękkich” np. treningu wystąpień publicznych, autoprezentacji oraz szkoleń i warsztatów itp.

Resumując przeprowadzenie badań jakościowych i synteza ich wyników umożliwiła zdobycie i pogłębienie oraz zweryfikowanie wiedzy na temat problemów badawczych w kontekście trafnej i wiarygodnej diagnozy potrzeb środowiska lokalnego dotyczącej aktywności edukacyjnej oraz oceny potencjału LOWE w gminie Kłoczew. Dzięki temu jest możliwe sprofilowanie oferty usług LOWE.

IV. Wnioski i rekomendacje.

4.1. Z perspektywy odbiorców LOWE w Kłoczewie obejmujących potencjalnych uczestników szkoleń:

- 1) Ważne jest, aby ukończenie szkoleń potwierdzić certyfikatem/świadectwem/dyplomem.
- 2) Przedmiot hobby i zainteresowań grupy docelowej LOWE stanowią zagadnienia związane z prowadzeniem gospodarstwa domowego, aktywnością fizyczną spędzaniem czasu wolnego.
- 3) Szkolenia powinny być realizowane w dogodnym dla tych osób czasie.
- 4) Większość oczekuje bezpłatnych szkoleń i kursów o interesującej ich tematyce, w tym z uwzględnieniem potrzeb lokalnego rynku oraz trendów rynku pracy w kontekście zmniejszenia ryzyka utraty zatrudnienia.
- 5) Potrzeba zainteresowania ofertą LOWE wyraża się w pozostawionych w ankietach przez część badanych danych kontaktowych.
- 6) W kontekście nabycia lub rozwinięcia umiejętności zwiększających skuteczność na rynku pracy odbiorcy najbardziej potrzebują znajomości uwarunkowań lokalnych przedsiębiorczości, obsługi komputera, Internetu i programów.
- 7) W kontekście nabycia lub rozwinięcia umiejętności usprawniających działania w życiu codziennym odbiorcy najczęściej liczą na wsparcie w zakresie organizacji czasu i planowania, dbałości o zdrowie i aktywność fizyczną, prowadzenie gospodarstwa domowego oraz cechy charakteru np. asertywność, stanowczość.
- 8) Wśród umiejętności rodzicielskich, których nabycie lub rozwinięcie może okazać przydatne wymienia się umiejętność komunikacji z dziećmi, profilaktykę uzależnień oraz motywowanie.
- 9) W katalogu umiejętności podnoszących kompetencje społeczne przeważają umiejętności komunikacyjne, w tym słuchanie i mówienie, wystąpienia publiczne, autoprezentacja.
- 10) Dla bycia aktywnym obywatelem i członkiem społeczności lokalnej odbiorcom LOWE potrzebna jest umiejętność wystąpień publicznych, umiejętność pracy zespołowej oraz umiejętność pozyskiwania środków.
- 11) Odbiorcy LOWE preferują określone sposoby organizacji szkoleń. Wymiar szkoleń powinien wynosić od 2 do 4 godzin zarówno w godzinach przedpołudniowych jak i popołudniowych oraz ewentualnie w weekendy. Większość woli, aby szkolenie prowadziło dwóch trenerów. Grupy szkoleniowe powinny wynosić od 8 do 16 uczestników.

4.2. Z perspektywy interesariuszy /partnerów LOWE w Kłoczewie:

- 1) W obrębie gminy występują ograniczenia do dostępu szkoleń umożliwiających podnoszenie zróżnicowanych, w tym specjalistycznych kwalifikacji zawodowych oraz umiejętności interpersonalnych pracowników.
- 2) Na lokalnym rynku edukacyjnym brakuje bezpłatnych szkoleń, w tym z zakresu profesjonalnej ekspresji kulturalnej, przedsiębiorczości powiązanej z specyfiką gminy, obsługi komputera.
- 3) Realizując szkolenia należy uwzględnić sezonowość, tradycje lokalne, święta, potrzeby.
- 4) Konkurencja dla LOWE na lokalnym rynku edukacyjnym jest ograniczona do kilku podmiotów głównie instytucji publicznych np. OPS, PUP. Dalsze wnioski i rekomendacje sugerują, że instytucje te powinny być partnerami w podnoszeniu kompetencji odbiorców LOWE potrzebnych do wejścia, powrotu lub utrzymania się na rynku pracy.
- 5) Ważne jest zapewnienie dostępności komunikacyjnej oferowanych szkoleń z uwagi na zamieszkiwanie licznych grup potencjalnych odbiorców w peryferyjnych miejscowościach gminy.
- 6) Szkoły podstawowe w gminie Kłoczew posiadają mocne strony oraz potencjał do pełnienia funkcji LOWE, który może podnieść poszerzyć i uatrakcyjnić ofertę usług edukacyjnych.
- 7) Lokalni pracodawcy doceniają rangę zdobywania i podnoszenia kwalifikacji oraz kompetencji społecznych i zawodowych.
- 8) Grupami priorytetowo traktowanymi w zapewnieniu dostępu do darmowych szkoleń powinny być niepracujący absolwenci, długotrwale bezrobotni oraz kobiety.
- 9) **Najgłębsza luka kompetencyjna obejmuje rozwijanie świadomości i ekspresji kulturalnej, Rozwijanie kompetencji informatycznych, Rozwijanie inicjatywności i przedsiębiorczości, kompetencje społeczne.** Na jej zniwelowaniu powinna się koncentrować oferta edukacyjna LOWE.
- 10) Preferowane sposoby organizacji szkoleń obejmują godziny popołudniowe i weekendy, grupy 7 -16 osobowe oraz 2 osoby prowadzące.
- 16) Wybrane obszary nawiązywania współpracy mając na względzie aktywizację edukacyjną odbiorców powinny obejmować wymianę informacji i doświadczeń oraz planowanie uzupełniających się, a nie konkurencyjnych działań.

4.4 Z perspektywy kadry dydaktycznej oraz obsługi szkół:

- 1) Zostały zidentyfikowane obszary szkoleń, z których zakres i większość powiela się ze wskazaniami odbiorców LOWE oraz otoczenia.
- 2) Celem uatrakcyjnienia procesu uczenia osób dorosłych placówka wymaga doposażenia w określony sprzęt techniczny zgodnie z jej potrzebami.

Podsumowanie

Zastosowanie się do przedstawionych wniosków i rekomendacji z przeprowadzonych badań umożliwi powstanie i rozwój pozaformalnej edukacji osób dorosłych w gminie Kłoczew.

Działalność LOWE w Kłoczewie powinno opierać się na faktycznych, zdiagnozowanych potrzebach mieszkańców, a także na potencjale organizacji pozarządowych, administracji publicznej, a także na potencjale i roli tradycji i kultury lokalnej.

Odbiorców LOWE stanowią będą osoby, których kompetencje kluczowe są niskie lub ich nie posiadają. Przewyciężenie bierności edukacyjnej tych osób w dalszej perspektywie czasowej może bezpośrednio przełożyć się na wzrost ich aktywności społecznej i zawodowej. Jest to ważne w kontekście postępujących niekorzystnych zmian demograficznych, kurczących się zasobów rynku pracy przy jednoczesnym długotrwałym pozostawaniu części osób w wieku aktywności zawodowej w ewidencjach bezrobotnych i korzystaniu ze świadczeń pomocy społecznej. Zdobycie lub wzmocnienie określonych kompetencji kluczowych zapewni tym osobom możliwość wejścia lub powrotu na rynek pracy, zaś u osób pracujących zmniejszy ryzyko wypadnięcia z rynku pracy.

Kluczowe jest kreowanie poprzez działalność LOWE potencjału do rozwijania przedsiębiorczości. Ponadto stale uzupełniane kwalifikacje z pewnością przyczyniają się do rozwoju sektora gospodarki. Umożliwiają większą produktywność pracy oraz wzmacniają jej konkurencyjność oraz pozwalają dopasować się do ciągle zmieniających się potrzeb rynku. Uzupełniająco jest to skuteczne narzędzie do walki z bezrobociem i ubóstwem. Oprócz tego podnoszenie kwalifikacji zawodowych jest odpowiedzią na dynamiczne zmiany społeczne i technologiczne oraz zmieniający się popyt na pracę. We współczesnych czasach społeczeństwa opartego na wiedzy i społeczeństwa informacyjnego pracownicy będą częściej zmuszeni do zmiany pracy lub zawodu. W związku z tym osoby o wyższym poziomie kompetencji będą mogły łatwiej i szybciej adaptować się do postępujących przemian, co zmniejszy ich ryzyko narażenia na ubóstwo i wykluczenie społeczne.

Specyfika potrzeb w Gminie Kłoczew koncentruje się na ogromnej potrzebie rozwijania kompetencji kluczowych w zakresie świadomości i ekspresji kulturalnej w formie adekwatnej do oczekiwań mieszkańców.

Ponadto kluczowe jest budowanie potencjału społecznego i gospodarczego w oparciu o kompetencje w zakresie rozwijania inicjatywności i przedsiębiorczości w powiązaniu z zainteresowaniami, hobby, talentami mieszkańców Gminy Kłoczew.

1. Bibliografia

1. Babbie Earl, 2008, Podstawy badań społecznych, przeł. Witold Betkiewicz i inni, Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.
2. Bednarski M., Wpływ szkoleń na mobilność siły roboczej na szczeblu lokalnym, (2002) w: Krajewski S., Tokarski T., Wzrost gospodarczy, restrukturyzacja i bezrobocie w Polsce, ujęcie teoretyczne i empiryczne, Katedra Ekonomii Uniwersytetu Łódzkiego,
3. Bilans Kapitału Ludzkiego 2015.
4. Błaszczyk B., Czynniki wpływające na efektywność usług i instrumentów służących podnoszeniu kwalifikacji bezrobotnych, w: Błędowski P., Błaszczyk B., Fedorczyk M., Kliszko Cz., Kubiki P., Kierunki modyfikacji rozwiązań porawno-organizacyjnych w celu zwiększenia efektywności usług i instrumentów rynku pracy służących podnoszeniu kwalifikacji bezrobotnych www.mpips.gov.pl
5. Czego uczą polskie szkoły, Forum Obywatelskiego Rozwoju, Warszawa 2008
6. Jałowiecki B., Olejniczak K., Studium przypadku – Żary, (2004) w: R. Szul, Tucholska A., Rynek pracy w skali lokalnej, Uniwersytet Warszawski, Warszawa.
7. Liwiński J, Sztanderska U. (2006) Raport końcowy. Analiza sytuacji na wybranych powiatowych rynkach pracy oraz stworzenie metodologii badania lokalnego rynku pracy w Polsce, MPiPS, Warszawa.
8. Łobocki Mieczysław, 2009, Wprowadzenie do metodologii badań pedagogicznych, Kraków: Impuls
9. Maksim M., (2007) Kształtowanie polityki szkoleń dla bezrobotnych, w: Wiśniewski Z. red. Rynek pracy województwa kujawsko-pomorskiego w procesie integracji z Unią Europejską, Wojewódzki Urząd Pracy, Uniwersytet Mikołaja Kopernika, Toruń.
10. Matusiak M. (2007) Zarządzanie zasobami ludzkimi w małych i średnich przedsiębiorstwach w: Kryńska E. red. Kapitał ludzki w małych i średnich przedsiębiorstwach – przystosowania do technologii informatycznych. Wyniki badań empirycznych, IPiSS, Warszawa.
11. Pogoda Jan, Co z tą przedsiębiorczością? www.eduforum.pl
12. Sienkiewicz Ł. red. (2007) Standardy kwalifikacji zawodowych wobec wymagań
13. Społeczeństwo informacyjne w Polsce. Wyniki badań statystycznych z lat 2006–2010 GUS, Warszawa 2010, http://www.stat.gov.pl/gus/nauka_teknika_PLK_HTML.htm
14. Sprawozdanie z realizacji Programu Współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami w zakresie działalności pożytku publicznego w 2016 r.

15. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych gminy Kłoczew na lata 2014-2020
16. STRATEGIA ROZWOJU GMINY KŁOCZEW NA LATA 2015-2021
17. System edukacji a potrzeby rynku pracy w Polsce. Czego (nie) uczą polskie szkoły?, Fundacja FOR, Fundacja im. Friedricha Eberta, Warszawa 2008.
18. Turek K. i Worek B. (2015).Kształcenie po szkole. Uczenie się dorosłych, inwestycje w kadry w przedsiębiorstwach, instytucje szkoleniowe. PARP Warszawa.
19. Umiejętności i kompetencje w zakresie przedsiębiorczości Raport dot. Polski z badania zrealizowanego w ramach Programu na rzecz Lokalnego Rozwoju Gospodarczego i Zatrudnienia (LEED) Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD), Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju 2013
20. Wach Krzysztof, Kształtowanie postaw przedsiębiorczych w programach nauczania. Stan obecny i proponowane kierunki zmian, Akademia Ekonomiczna w Krakowie
21. Wachowiak Piotr, Kształtowanie umiejętności przedsiębiorczych, fundacja.edu.pl/przedsiębiorczosc
22. Wachowiak Piotr, Rola e-learningu w kształceniu przedsiębiorczości, www.e-edukacja.net
23. Wojciechowski W, 2011, Determinanty uczestnictwa w szkoleniach zawodowych w województwie lubelskim, [w:] Badania i analizy zapotrzebowania na miejsca pracy w kontekście wspierania potencjału eksportowego województwa lubelskiego, PBS DGA, Ernst and Young, maszynopis.
24. ZALECENIE PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY z dnia 18 grudnia 2006 r. w sprawie kompetencji kluczowych w procesie uczenia się przez całe życie (2006/962/WE)
25. Założenia projektowanych zmian. Kształcenie zawodowe i ustawiczne. Informator, MEN, Warszawa 2010.

***Diagnoza potrzeb
środowiska lokalnego
w zakresie aktywności edukacyjnej
oraz
ocena potencjału
Lokalnego Ośrodka Wiedzy i Edukacji
w Kłoczewie***

Kłoczew 2017

*Opracowanie powstało w ramach realizacji projektu:
„modeLOWE Lokalne Ośrodki Wiedzy i Edukacji
dla obszarów zdegradowanych i defaworyzowanych”.*

*Projekt współfinansowany przez Unię Europejską
w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego
Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020
Oś Priorytetowa II.*

*Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji,
Działanie: 2.14 Rozwój narzędzi dla uczenia się przez całe życie.*

*Projekt realizowany na podstawie umowy zawartej z Polską Fundacją Ośrodków
Wspomagania Rozwoju Gospodarczego „OIC Poland”
z siedzibą w Lublinie.*

Zamawiający:
Gmina Kłoczew

Wykonawca:

Spis treści

Wprowadzenie

I. Rozdział metodologiczny

- 1.1 Cel i zakres diagnozy oraz analizy.
- 1.2 Podstawowe pytania badawcze. Hipotezy.
- 1.3 Opis zastosowanych metod i narzędzi badawczych oraz analitycznych.
- 1.4 Opis populacji. Dobór i wielkość prób w poszczególnych etapach badań oraz charakterystyka badanych.

II. Charakterystyka obszaru pod kątem funkcjonowania LOWE

- 2.1 Charakterystyka obszaru działania i występujących w nim problemów
- 2.2 Mapa zasobów oraz ocena potencjału szkoły do pełnienia przewidzianych w modelu zadań LOWE.
  - 2.2.1 Zasoby lokalowe i zaplecze techniczne.
  - 2.2.2 Zasoby ludzkie.
  - 2.2.3 Kapitał społeczny.
  - 2.2.4 Mocne strony szkoły w kontekście utworzenia LOWE.
  - 2.2.5 Szanse / potencjał w kontekście utworzenia LOWE.
- 2.3 Potencjał i zasoby otoczenia.

III. Prezentacja wyników diagnozy.

- 3.1 Badania ilościowe.
- 3.2 Badania jakościowe.
- 3.3 Spotkanie fokusowe z kadrą dydaktyczną i obsługi szkół

IV. Wnioski i rekomendacje

- 4.1 Z perspektywy odbiorców LOWE obejmujących potencjalnych uczestników szkoleń
- 4.2 Z perspektywy interesariuszy / partnerów LOWE
- 4.3 Z perspektywy kadry dydaktycznej i obsługi szkół.

Podsumowanie

Bibliografia

Wprowadzenie

Wyzwaniem dla polityki edukacyjnej oraz polityki społecznej jest zwiększenie udziału dorosłych w edukacji, poprzez uaktywnienie i zaangażowanie osób dotychczas biernych, nieuczestniczących w jakichkolwiek zorganizowanych formach edukacji.

Przedmiotem badania była „Diagnoza potrzeb środowiska lokalnego w zakresie aktywności edukacyjnej oraz ocena potencjału LOWE w Kłoczewie”. Badanie zrealizowane zostało w ramach realizacji projektu „ModelOWE Lokalne Ośrodki Wiedzy i Edukacji dla obszarów zdegradowanych i defaworyzowanych”, jako projekt grantowy.

Zgodnie ze Strategią Lizbońską Life Long Learning stanowi: „wszelkie działania związane z uczeniem się przez całe życie, zmierzające do poprawy poziomu wiedzy, umiejętności i kompetencji w perspektywie osobistej, obywatelskiej, społecznej i/lub związanej z zatrudnieniem.” Powszechnie rozumiany jest jako kształcenie ustawiczne będące procesem stałego odnawiania, rozwijania i doskonalenia kwalifikacji ogólnych i zawodowych jednostki trwający przez całe jej życie. W myśl definicji przyjętej przez Unię Europejską lifelong learning jest niczym innym jak nauką, rozwojem społecznym, a także stałym podnoszeniem kwalifikacji czy kompetencji w trakcie całego życia - od przedszkola po wiek emerytalny. W odniesieniu do nauki w wieku dojrzałym dotyczy zarówno osób czynnych zawodowo, jak i bezrobotnych czy poszukujących pracy.

W perspektywie priorytetowego kierunku polityki unijnej w zakresie edukacji oraz rozwoju społecznego mając na względzie bariery w dostępie do edukacji oraz niezaspokojone potrzeby mieszkańców gminy Kłoczew, w szczególności obszaru zdegradowanego i defaworyzowanego w zakresie pozyskania wiedzy, umiejętności i kompetencji niezbędnych dla funkcjonowania w wymiarze społecznym, zawodowym i obywatelskim konieczne jest zapewnienie odpowiednich ku temu warunków w formie kształcenia poza formalnego.

W nawiązaniu do koncepcji uczenia się przez całe życie oraz lokalnych uwarunkowań przeprowadzono niniejsze badania koncentrując się na indywidualnych potrzebach potencjalnych uczestników/słuchaczy LOWE, ich posiadanych i pożądanых kompetencjach, luce kompetencyjnej oraz potrzebach rynku pracy z uwzględnieniem zasobów i możliwości lokalnego sektora edukacji. **W oparciu o wyniki przeprowadzonych badań zostały określone wnioski i rekomendacje w obszarze uczenia się przez całe życie oraz sprofilowana oferta usług dla odbiorców działań utworzonego LOWE w Kłoczewie.**

I. Rozdział metodologiczny. Konceptualizacja i operacjonalizacja.

Na poniższym schemacie ukazany został przebieg podjętych działań w celu zdobycia wiedzy na temat potrzeb kształcenia i podnoszenia kompetencji osób dorosłych w systemie poza formalnym w obszarze kompetencji kluczowych na terenie oddziaływania LOWE w gminie Kłoczew.

PROCES BADAWCZY

Schemat 1: Proces badawczy

1.1. Cel i zakres diagnozy oraz analizy

Przeprowadzona diagnoza miała na celu:

- właściwe przygotowanie się do wrażania modelu LOWE, w tym identyfikacja potrzeb, opracowanie procesów pozwalających uruchomić adekwatne do potrzeb zasoby;
- analizę mocnych i słabych stron szkół w gminie Kłoczew w perspektywie pełnienia funkcji LOWE oraz opracowane odpowiednich mechanizmów zaradczych;

- rozeznanie i charakterystykę lokalnych oraz indywidualnych potrzeb w kontekście opracowania oferty LOWE w szczególności poprzez przedstawienie katalogu kompetencji kluczowych oraz identyfikację luki kompetencyjnej;
- opracowanie oceny potencjału szkół do pełnienia przewidzianych w modelu zadań LOWE, w tym określenie poziomu dostępności zidentyfikowanych zasobów;
- dopasowanie oferty w zakresie realizowanych form wsparcia i sposobu świadczenia usług zgodnie z modelem LOWE oraz obszaru, jaki swoim zasięgiem obejmować ma LOWE.

W ramach diagnozy przeprowadzono rozpoznanie lokalnego środowiska w kontekście zidentyfikowania potrzeb w zakresie zdobycia lub wzmocnienia **kompetencji kluczowych**, które zgodnie z Zaleceniami Parlamentu Europejskiego i Rady Unii Europejskiej z dnia 18 grudnia 2006r. w sprawie kompetencji kluczowych w procesie uczenia się przez całe życie definiowane są, jako połączenie wiedzy, umiejętności i postaw odpowiednich do sytuacji. Kompetencje kluczowe to te, których wszystkie osoby potrzebują do samorealizacji i rozwoju osobistego, bycia aktywnym obywatelem, integracji społecznej i zatrudnienia.

Charakterystyka kompetencji kluczowych:

Porozumiewanie się w języku ojczystym – zdolność wyrażania i interpretowania pojęć, myśli, uczuć, faktów i opinii w mowie i piśmie (rozumienie ze słuchu, mówienie, czytanie i pisanie) oraz językowej interakcji w odpowiedniej i kreatywnej formie w pełnym zakresie kontekstów społecznych i kulturowych – w edukacji i szkoleniu, pracy, domu i czasie wolnym.

Porozumiewanie się w językach obcych – zdolność do rozumienia, wyrażania i interpretowania pojęć, myśli, uczuć, faktów i opinii w mowie i piśmie (rozumienie ze słuchu, mówienie, czytanie i pisanie) w odpowiednim zakresie kontekstów społecznych i kulturalnych (w edukacji i szkoleniu, pracy, domu i czasie wolnym) w zależności od chęci lub potrzeb danej osoby. Porozumiewanie się w obcych językach wymaga również takich umiejętności, jak mediacja i rozumienie różnic kulturowych. Stopień opanowania języka przez daną osobę może być różny w przypadku czterech kompetencji językowych (rozumienie ze słuchu, mówienie, czytanie i pisanie) i poszczególnych języków oraz zależny od społecznego i kulturowego kontekstu osobistego, otoczenia oraz potrzeb lub zainteresowań danej osoby.

Kompetencje matematyczne i podstawowe kompetencje naukowo-techniczne –

te pierwsze obejmują umiejętność rozwijania i wykorzystywania myślenia matematycznego w celu rozwiązywania problemów wynikających z codziennych sytuacji. Istotne są zarówno proces i czynność, jak i wiedza, przy czym podstawę stanowi należyte opanowanie umiejętności liczenia. Kompetencje matematyczne obejmują – w różnym stopniu – zdolność i chęć wykorzystywania matematycznych sposobów myślenia (myślenie logiczne i przestrzenne) oraz prezentacji (wzory, modele, konstrukty, wykresy, tabele). Te drugie odnoszą się do zdolności i chęci wykorzystywania istniejącego zasobu wiedzy i metodologii do wyjaśniania świata przyrody, w celu formułowania pytań i wyciągania wniosków opartych na dowodach. Za kompetencje techniczne uznaje się stosowanie tej wiedzy i metodologii w odpowiedzi na postrzegane potrzeby lub pragnienia ludzi. Kompetencje w zakresie nauki i techniki obejmują rozumienie zmian powodowanych przez działalność ludzką oraz odpowiedzialność poszczególnych obywateli.

Kompetencje informatyczne – obejmują umiejętne i krytyczne wykorzystywanie technologii społeczeństwa informacyjnego (TSI) w pracy, rozrywce i porozumiewaniu się. Opierają się one na podstawowych umiejętnościach w zakresie technik informatycznych i komputerowych: wykorzystywania komputerów do uzyskiwania, oceny, przechowywania, tworzenia, prezentowania i wymiany informacji oraz do porozumiewania się i uczestnictwa w sieciach współpracy za pośrednictwem Internetu.

Umiejętność uczenia się – to zdolność konsekwentnego i wytrwałego uczenia się, organizowania własnego procesu uczenia się, w tym poprzez efektywne zarządzanie czasem i informacjami, zarówno indywidualnie, jak i w grupach. Kompetencja ta obejmuje świadomość własnego procesu uczenia się i potrzeb w tym zakresie, identyfikowanie dostępnych możliwości oraz zdolność pokonywania przeszkód.. Kompetencja ta oznacza nabywanie, przetwarzanie i przyswajanie nowej wiedzy i umiejętności, a także poszukiwanie i korzystanie ze wskazówek. Umiejętność uczenia się pozwala osobom nabyć umiejętność korzystania z wcześniejszych doświadczeń w uczeniu się i ogólnych doświadczeń życiowych, w celu wykorzystywania i stosowania wiedzy i umiejętności w różnorodnych kontekstach – w domu, w pracy, a także w edukacji i szkoleniu. Kluczowymi czynnikami w rozwinięciu tej kompetencji u danej osoby są motywacja i wiara we własne możliwości.

Kompetencje społeczne i obywatelskie – to kompetencje osobowe, interpersonalne i międzykulturowe obejmujące pełny zakres zachowań przygotowujących osoby do skutecznego i konstruktywnego uczestnictwa w życiu społecznym i zawodowym

(szczególnie w społeczeństwach charakteryzujących się coraz większą różnorodnością, a także rozwiązywania konfliktów w razie potrzeby). Kompetencje te przygotowują do pełnego uczestnictwa w życiu publicznym, w oparciu o znajomość pojęć i struktur społecznych, poczuwanie się do aktywnego i demokratycznego uczestnictwa.

Inicjatywność i przedsiębiorczość – oznaczają zdolność osoby do realizowania swoich pomysłów. Obejmują one kreatywność, innowacyjność i podejmowanie ryzyka, a także zdolność do planowania przedsięwzięć i prowadzenia ich dla osiągnięcia zamierzonych celów. Stanowią one wsparcie dla indywidualnych osób, nie tylko w ich codziennym życiu prywatnym i społecznym, ale także w ich miejscu pracy. Pomagają im uzyskać świadomość kontekstu ich pracy i zdolność wykorzystywania szans. Są podstawą bardziej konkretnych umiejętności i wiedzy potrzebnych tym, którzy podejmują przedsięwzięcia o charakterze społecznym lub handlowym. Powinny obejmować świadomość wartości etycznych i promować dobre zarządzanie.

Świadomość i ekspresja kulturalna – to docenianie znaczenia twórczego wyrażania idei, doświadczeń i uczuć za pośrednictwem szeregu środków wyrazu, w tym muzyki, sztuk teatralnych, literatury i sztuk wizualnych.

Proces badawczy opierał się na wykorzystaniu ***triangulacji metod badawczych*** (tzn. metod ilościowych, jakościowych i desk research tzn. danych zastanych) celem zidentyfikowania potrzeb osób dorosłych w zakresie kształcenia i podnoszenia kompetencji, w szczególności zamieszkujących defaworyzowany obszar Gminy Kłoczew i jego otoczenie.

Kolejnym etapem było wyznaczenie dopasowanej do lokalnych i indywidualnych potrzeb oferty wsparcia LOWE w postaci wniosków i rekomendacji stanowiących podsumowanie Raportu. Omówienie zastosowanych metod i technik badawczych znajduje się w dalszej części opracowania.

1.2 Podstawowe pytania badawcze. Hipotezy.

Przeprowadzone badania ilościowe zawierały kafeterię zróżnicowanych pytań w obszarach związanych z doksztalceniem się, posiadaniem umiejętności zawodowych i społecznych, poziomem posiadanych i pożądaných kompetencji, preferowanych szkoleń. Ich celem było m.in. poznanie powodów doksztalcenia się przez ankietowanych, uzyskanie wiedzy o tym, czy korzystają / korzystali z usług dorady zawodowego i brokera edukacyjnego.

Ponadto w kręgu zainteresowań badawczych mieściły się pożądané przez respondentów umiejętności przydatne na rynku pracy i w życiu codziennym oraz wypełnianiu ról rodzicielskich i aktywności społecznej. Dociekania poznawcze dotyczyły również kompetencji kluczowych zarówno tych posiadanych jak i pożądaných, preferowanych tematów szkoleń i sposobów ich realizacji. Poza badaniami ilościowymi zostały przeprowadzone badania jakościowe wśród interesariuszy LOWE. Miały one na celu poznanie sytuacji na lokalnym rynku edukacyjnym, w tym ograniczeń i możliwości dostępu edukacji osób dorosłych, wskazanie odbiorców LOWE, oferty LOWE, w tym zapotrzebowania lokalnego rynku pracy na określone kwalifikacje i kompetencje oraz potencjału do rozwoju partnerstwa.

Podstawowymi pytaniami badawczymi były:

- Jaké są problemy, potrzeby i oczekiwania osób dorosłych w odniesieniu do ogólnych działań kształcenia ustawicznego osób dorosłych na bazie LOWE, w miejscu ich zamieszkania?
- Jaké są potrzeby lokalnego rynku pracy?
- Które z posiadanych kompetencji uważane są za „słabe strony”, a które z nich za „mocne strony”?
- Jaké są obszary deficytowe i luki edukacyjne w kontekście uczenia się przez całe życie dorosłych mieszkańców społeczności lokalnej?

Spośród powyżej wymienionych pytań badawczych za kluczowe uznano te, które umożliwiają identyfikację i charakterystykę lokalnych i indywidualnych potrzeb w kontekście opracowania oferty LOWE w szczególności poprzez przedstawienie katalogu kompetencji kluczowych oraz identyfikację luki kompetencyjnej oraz ocenę potencjału szkoły do pełnienia przewidzianych w modelu zadań LOWE.

W nawiązaniu do przedstawionych pytań / problemów badawczych zostały sformułowane następujące hipotezy:

- H.1 dorośli mieszkańcy obszaru LOWE z uwagi na specyficzne uwarunkowania lokalne wykazują niską aktywność edukacyjną,
- H.2 na podstawie pierwotnych założeń oraz dostępnych danych przypuszcza się, że mieszkańcy gminy chcieliby rozwijać umiejętności niezbędne w codziennym życiu zawodowym, społecznym oraz ułatwiające prowadzenie gospodarstwa domowego.
- H.3 struktura społeczna gminy umożliwia stwierdzenie, że za kluczowe umiejętności mieszkańcy gminy, uznają te które odnoszą się do właściwego funkcjonowania w społeczeństwie, wychowywania potomstwa oraz realizacją potrzeb samorealizacji.
- H.4 lokalni pracodawcy cenią tak samo zdobywanie i rozwijanie kompetencji kluczowych jak kwalifikacji zawodowych,
- H.5 kompetencje informatyczne, porozumiewanie się w językach obcych, kompetencje matematyczne i podstawowe kompetencje naukowo-techniczne stanowią słabą stronę większości badanych, zaś świadomość i ekspresja kulturalna, porozumiewanie się w języku ojczystym oraz proste operacje matematyczne jest ich mocną stroną,
- H.6 badani pragną zdobywać i rozwijać kompetencje deficytowe stanowiące ich słabą stronę,
- H.7 potencjalni odbiorcy LOWE posiadają zróżnicowane potrzeby w zakresie zdobywania i podnoszenia kompetencji kluczowych oraz oczekiwania, co do oferty usług LOWE,
- H.8 oferta LOWE powinna być przyjazna dla uczestnika i w tematach związanych z ich zainteresowaniami.

1.3. Opis zastosowanych metod i narzędzi badawczych oraz analitycznych.

Osiągnięcie założonych celów diagnozy nastąpiło dzięki zastosowaniu różnych uzupełniających się metod i technik badawczych. W procesie badawczym zostały wykorzystane zarówno metody ilościowe przy użyciu ankiet PAPI wśród mieszkańców gminy Kłoczew oraz metody jakościowe obejmujące m.in. indywidualne wywiady audytoryjne oraz spotkanie fokusowe z przedstawicielami otoczenia LOWE. Ponadto przeprowadzono analizę desk research na podstawie danych źródłowych z Urzędu Gminy w Kłoczewie i danych zewnętrznych. Do analizy uzyskanych informacji wykorzystano analizy statystyczne i analizę porównawczą. Ich rezultatem było uzyskanie wiedzy o potencjalnych odbiorcach i partnerach LOWE, lokalnym rynku edukacji i rynku edukacji oraz wypracowanie wniosków i rekomendacji w zakresie oferty LOWE.

1.4 Opis populacji. Dobór i wielkość prób w poszczególnych etapach badań oraz charakterystyka badanych.

W badaniu ilościowym za pomocą ankiet papierowych uczestniczyło 120 osób zamieszkałych w gminie Kłoczew, w tym na zdefaworyzowanym obszarze Gminy Kłoczew i jego otoczeniu. Badanie zostało przeprowadzone w okresie od 25 sierpnia do 29 września 2017 r. Ankiety były dystrybuowane, a następnie zbierane przez jednostki organizacyjne gminy Kłoczew, Ośrodka Pomocy Społecznej, GOK w Kłoczewie oraz przez organizacje pozarządowe działające w gminie.

Struktura grupy badawczej przedstawia się następująco:

1) ze względu na płeć:

- mężczyźni – 22 osoby,
- kobiety – 98 osób. W grupie badawczej dominowały kobiety, co wyjaśnia się w kontekście ich większego zaangażowania w obowiązki wychowawcze polegające na np. częstszych niż ojcowie dzieci kontaktach z placówkami oświatowymi, w działalność w organizacjach pozarządowych czy załatwianie spraw w urzędach tj. miejscach dystrybucji ankiet.

2) ze względu na wiek badanych osób:

- poniżej 25 lat – 8 os.

- w wieku 25 - 35 lat – 42 os.
- w wieku 36 - 45 lat – 50 os.
- w wieku 46 – 55 lat – 12 os.
- powyżej 55 lat – 8 os.

2) ze względu na fakt uczęszczania dzieci do szkoły będącej siedzibą LOWE:

- rodzice uczniów Szkoły Podstawowej w Kłoczewie – 56 osób,
- osoby nie będące rodzicami uczniów ww. szkół – 64 osoby.

3) ze względu na wykształcenie:

- wykształcenie podstawowe – 8 osób,
- wykształcenie zawodowe – 32 osób,
- wykształcenie średnie – 52 osób,
- wykształcenie wyższe – 28 osób.

4) ze względu na aktywność zawodową:

- osoby bezrobotne - 27 osób,
- osoby pracujące w pełnym wymiarze czasu pracy – 48 osób,
- osoby zatrudnione w niepełnym wymiarze czasu pracy - 16 osób,
- osoby zajmujące się domem – 25 osób,
- czasowa przerwa w pracy - 8 osób,
- rolnik – 16 osób.

Powyżej zaprezentowane wyniki nie sumują się do 120 (tj. wielkości grupy badawczej w uwagi na udzielanie więcej niż 1 odpowiedzi np. uczę się i zajmuję się domem). Wśród 120 badanych sześć osób odpowiedziało, że poszukuje pracy. Wśród badanych nie występowali emeryci lub renciści. Kwestionariusz ankiety nie zawierał pytania o występowanie u respondenta niepełnosprawności, która jest dla tych osób informacją wrażliwą.

Uczestnicy badań ilościowych stanowili grupę zróżnicowaną ze względu na wiek, poziom wykształcenia i status na rynku pracy. Jej struktura jest przybliżona do publicznych informacji statystycznych nt. sytuacji demograficznej, społecznej i gospodarczej w gminie Kłoczew np. danych GUS BDL 2016.

Podobieństwo grupy badawczej do danych rzeczywistych podkreśla miarodajność i reprezentatywność uzyskanych wyników. W grupie badawczej przeważali respondenci

w wieku 36-45 lat oraz osoby zatrudnione, którzy wyrazili swe zainteresowanie ofertą LOWE poprzez pozostawienie w ankietach swoich danych kontaktowych.

W ramach diagnozy potrzeb środowiska lokalnego w zakresie aktywności edukacyjnej oprócz badań ilościowych przeprowadzono badania jakościowe w formie ankiety audytoryjnej z 12 osobami uznanymi w wyniku analizy eksperckiej, jako interesariuszy LOWE, w tym jego potencjalnych partnerów. Wśród nich były osoby reprezentujące sektor publiczny, sektor prywatny i sektor pozarządowy.

Sektor prywatny reprezentowało 4 lokalnych przedsiębiorców, 2 rolników. Sektor publiczny reprezentowały 3 przedstawiciele Szkoły Podstawowej w Kłoczewie. Ponadto w badaniach wzięło udział 3 członków organizacji pozarządowych.

Ponadto celem zdobycia wiedzy w zakresie oceny potencjału LOWE przeprowadzono spotkanie fokusowe z dyrekcją, kadrą pedagogiczną i obsługi Szkoły Podstawowej w Kłoczewie.

Konsekwencją zrealizowanych badań ilościowych i jakościowych jest niniejszy raport z diagnozy potrzeb środowiska lokalnego w zakresie aktywności edukacyjnej i ocena potencjału LOWE oraz sprofilowanie działań edukacyjnych w LOWE przeznaczonych dla osób dorosłych - w szczególności tych, którzy z różnych względów nie korzystali dotychczas z takiej możliwości, a zgodnych z ich indywidualnymi potrzebami oraz potrzebami środowiska lokalnego.

II. Charakterystyka obszaru pod kątem funkcjonowania LOWE.

2.1 Charakterystyka obszaru działania LOWE i występujących w nim problemów

Gmina Kłoczew położona jest w północno-zachodniej części województwa lubelskiego. Obszar gminy ma charakter wysoczyzny morenowej przecinanej dolinami rzek Okrzejki i Swarzyny. W ukształtowaniu powierzchni gminy wyróżniają się liczne, stosunkowo płytkie i rozległe doliny boczne w stosunku do dolin wymienionych rzek, które powodują charakterystyczne urozmaicenie rzeźby. Gmina Kłoczew położona jest na styku województwa mazowieckiego i lubelskiego i stanowi jedną z sześciu gmin powiatu ryckiego. Sąsiadujące gminy to: Trojanów i Żelechów z powiatu garwolińskiego w województwie mazowieckim, Wola Mysłowska i Krzywda z powiatu łukowskiego oraz Nowodwór i Ryki z powiatu ryckiego. Gmina Kłoczew w powiecie ryckim znalazła się w wyniku podziału administracyjnego kraju w dniu 1 stycznia 1999 r. Powierzchnia gminy Kłoczew wynosi 14,300 ha. W skład gminy wchodzi 29 miejscowości, w tym 27 sołectw (Por. Strategia rozwoju gminy).

Ludność w wieku przedprodukcyjnym (14 lat i mniej), produkcyjnym i poprodukcyjnym wg płci w Gminie Kłoczew w 2016 roku według danych GUS BDL 2016.

ogółem; ogółem	osoba 7 267
ogółem; mężczyźni	osoba 3 676
ogółem; kobiety	osoba 3 591

PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ – WSKAŹNIKI w Gminie Kłoczew w 2016 roku według danych GUS BDL 2016.

podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności - 501
jednostki nowo zarejestrowane w rejestrze REGON na 10 tys. ludności - 52
jednostki wykreślone z rejestru REGON na 10 tys. ludności - 33
podmioty wpisane do rejestru na 1000 ludności - 50
podmioty na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym - 84,1
osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 1000 ludności - 40
osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 100 osób w wieku produkcyjnym - 6,7
fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 1000 mieszkańców - 3,85
fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 10 tys. mieszkańców - 39

Wartość wskaźnika obciążenia demograficznego dla Gminy Kłoczew wynosi 66,8 i jest on wyższy niż w powiecie ryckim 59,3 oraz jednocześnie przewyższa wartość wskaźnika dla województwa wynoszącą 59,4. Jego wysoka wartość ma niekorzystny wpływ na lokalny rynek pracy i powoduje sytuację, w której zbyt duża liczba mieszkańców utrzymuje się ze świadczeń socjalnych.

Bezrobocie w Gminie Kłoczew podobnie jak w powiecie ryckim ma częściowo charakter strukturalny i jest również wynikiem słabego rozwoju ośrodka powiatowego – Ryk (brak przemysłu poza przetwórstwem rolno-spożywczym).

Dane PUP wyraźnie pokazują, iż wśród osób bezrobotnych zarejestrowanych na koniec 2016 r. największą grupę stanowiły osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym oraz policealnym, najmniejszą - osoby legitymujące się wykształceniem wyższym ogólnokształcącym.

Posiadane zasoby społeczne i infrastrukturalne związane z LOWE¹

W skład infrastruktury oświatowo-edukacyjnej w Gminie Kłoczew wchodzi placówki szkolne:

- o **Szkoła Podstawowa im. Noblistów Polskich w Kłoczewie,**
- o Szkoła Podstawowa w Goździe,
- o Szkoła Podstawowa w Czernicu,
- o Szkoła Podstawowa im. 1. Pułku Lotnictwa Myśliwskiego „Warszawa” w Starym Zadybiu,
- o Szkoła Podstawowa w Kawęczynie,
- o Szkoła Podstawowa im. Jana Kupczyka w Woli Zadybskiej.

Ponadto na terenie Gminy Kłoczew, przy trzech Zespołach Szkół – w Kłoczewie, Goździe i Czernicu – są prowadzone oddziały przedszkolne. Wszystkie szkoły były wyposażone w sprzęt komputerowy oraz pracownie informatyczne z dostępem do Internetu. Ponadto stan techniczny wszystkich budynków szkolnych można określić jako dobry.

Wszystkie szkoły wyposażone są również w bibliotekę, a szkoła w Goździe bibliotekę dysponującą Internetowym Centrum Informacji Multimedialnej. Ponadto wszystkie placówki, poza Szkołą Podstawową w Kawęczynie, posiadają niezbędną infrastrukturę sportową. W szkole w Goździe sala gimnastyczna wyposażona jest dodatkowo w specjalistyczny sprzęt rehabilitacyjny.

Działalnością kulturalno-oświatową w gminie Kłoczew zajmuje się Gminny Ośrodek Kultury, który jest samorządową instytucją kultury powołaną przez gminę Kłoczew. W skład GOK wchodzi Gminna Biblioteka Publiczna w Kłoczewie i Filia Biblioteczna w Goździe. Podstawowym celem działania Gminnego Ośrodka Kultury jest prowadzenie wielokierunkowej działalności rozwijającej i zaspokajającej potrzeby kulturalne mieszkańców oraz upowszechnianie i promocja kultury w gminie. GOK we współpracy z Gminną Biblioteką Publiczną wychodzi naprzeciw potrzebom i wymaganiom mieszkańców.

Biblioteka służy rozwijaniu i zaspokajaniu potrzeb czytelniczych, edukacyjnych i informacyjnych społeczeństwa oraz upowszechnianiu wiedzy i nauki. Zapewnia mieszkańcom bieżący dostęp do szerokiego spektrum materiałów bibliotecznych i informacyjnych. W stałej ofercie GOK znajdują się zajęcia artystyczne oraz zajęcia taneczne dla młodzieży i dzieci. Ponadto działa przy nim Młodzieżowa Grupa Teatralna „ŻeJak?” oraz dziecięcy zespół teatralny "Kędziorki". Gminny Ośrodek Kultury oraz Biblioteka są także organizatorami bardzo licznych imprez okazjonalnych lub/i cyklicznych takich jak: różnego rodzaju konkursy, wystawy, czy spotkania tematyczne.

---

¹ Por. PLAN GOSPODARKI NISKOEMISYJNEJ DLA GMINY KŁOCZEW NA LATA 2015 – 2020

2.2. Mapa zasobów oraz ocena potencjału szkół do pełnienia przewidzianych w modelu zadań LOWE

2.2.1. Zasoby lokalowe i zaplecze techniczne

Szkoła Podstawowa im. Polskich Noblistów w Kłoczewie.

Do roku 2017 szkoła funkcjonowała pod nazwą: Zespół Szkół w Kłoczewie, po reformie oświaty zmieniono nazwę na: Szkoła Podstawowa im. Polskich Noblistów w Kłoczewie.

Jest to największa szkoła na terenie gminy Kłoczew – znajduje się w centrum największej miejscowości gminnej. Bezpośrednio sąsiaduje z siedzibą Urzędu Gminy, Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, Centrum Usług Wspólnych, Poczty, Kościoła Parafialnego i innych pomniejszych instytucji ważnych dla funkcjonowania niewielkich społeczności (ośrodki zdrowia, apteki, sklepy, piekarnia i inne pomniejsze podmioty gospodarcze).

Z racji swojego położenia jest to najlepiej wyposażona w infrastrukturę techniczną i sportową szkoła. Budynek szkoły to obiekt o wysokości 3 kondygnacji z przylegającą od południowej strony halą sportową oddaną do użytku w 2010 r. zaś w części wschodniej kompleksem boisk „Orlik” z zapleczem sanitarno – szatniowym oddanym do użytku w 2013 r. Obecnie od strony północno – zachodniej trwa dobudowa bloku przedszkolnego, będzie to budynek 2 kondygnacyjny z blokiem kuchennym.

W szkole znajdują się 22 sale lekcyjne, 2 pracownie informatyczne, 2 oddziały przedszkolne (po 25 miejsc).

Całkowity metraż budynku wynosi 2243 m².

Liczba uczniów – 264 osoby

- szkoła podstawowa – 264 – w 12 oddziałach

- oddziały przedszkolne – 50 w 2 oddziałach

Klasy Publicznego Gimnazjum

Liczba uczniów – 91 w 4 oddziałach

2.2.2. Zasoby ludzkie

Zatrudnienie ogółem w Szkole Podstawowej w Kłoczewie

- nauczyciele – 37

- obsługa – 15.

2.2.3 Kapitał społeczny

Dla budowania kapitału społecznego istotna jest współpraca zarówno w szkole, jak i szkoły ze środowiskiem lokalnym. W realizacji i osiągnięciu celów oświatowych placówki współpracują z wieloma instytucjami, organizacjami pozarządowymi, przedsiębiorcami oraz mieszkańcami miasta. Należą do nich m.in. Służba Zdrowia, Straż Pożarna, Parafia Rzymsko-Katolicka, Ośrodek Pomocy Społecznej, Biblioteka Publiczna, organizacje pozarządowe.

Kapitał społeczny na terenie gminy Kłoczew kształtują głównie lokalne niżej wymienione organizacje pozarządowe i stowarzyszenia.

Wspieraniem rozwoju społecznego, kulturalnego i gospodarczego mieszkańców Gminy Kłoczew zajmują się także liczne stowarzyszenia.

Najbardziej aktywne z nich to:

- ✓ Stowarzyszenie Na Rzecz Tradycji i Rozwoju Gminy Kłoczew,
- ✓ Stowarzyszenie Inicjatyw Wiejskich „Wspierajmy się” w Czernicu,
- ✓ Stowarzyszenie Rozwoju Wsi Kawęczyn,
- ✓ Stowarzyszenie Na Rzecz Rozwoju Wsi Bramka,
- ✓ Stowarzyszenie Rozwoju Wsi Gęsia Wólka,
- ✓ Stowarzyszenie Rozwoju Wsi Gózd,
- ✓ Stowarzyszenie Rozwoju Wsi Wylezin.
- ✓ Uczniowski Klub Sportowy „ORZEŁ”, przy Publicznym Gimnazjum w Kłoczewie,
- ✓ Uczniowsko – Ludowy Klub Sportowy w Czernicu przy Zespole Szkół w Czernicu,
- ✓ Ludowy Klub Sportowy „TORPEDO”, w Kawęczynie,
- ✓ Ludowy Zespół Sportowy „LOTNIK” w Starym Zadybiu,
- ✓ Klub Sportowy „SPARTA” Kłoczew,
- ✓ Młodzieżowy Klub Sportowy w Goździe,
- ✓ Uczniowski Klub Sportowy „DYNAMO”, w Goździe,
- ✓ Ludowy Zespół Sportowy LZS „PIEKIEŁKO”,
- ✓ Uczniowski Klub Sportowy „SOKÓŁ” przy Szkole Podstawowej w Woli Zadybskiej,
- ✓ Uczniowski Klub Sportowy „METEOR” Kawęczyn przy Szkole Podstawowej w Kawęczynie,
- ✓ Uczniowski Klub Sportowy „LOTNIK” przy Szkole Podstawowej w Starym Zadybiu.

Na terenie gminy znajduje się kilkanaście świetlic i klubów wiejskich, z których część, w ostatnich latach, została poddana kompleksowej modernizacji, np.: świetlica wiejska w Zadybiu, świetlica wiejska w Gęsiej Wólce, w Woli Zadybskiej, Stryju i Nowym Zadybiu.

Placówki oświatowe w gminie współpracują z rodzicami. Organizują spotkania indywidualne, wywiadówki, szkolenia dla rodziców. Podczas spotkań odbywa się pedagogizacja rodziców w zakresie wychowawczym i profilaktycznym (np. profilaktyka zdrowia, profilaktyka uzależnień). Spotkania mają charakter informacyjny i prewencyjny. Podejmuje się działania angażujące rodziców do współpracy np. w organizację imprez szkolnych.

2.2.4 Mocne strony szkół w gminie Kłoczew w kontekście utworzenia LOWE

Dobra współpraca z władzami gminy i jednostkami organizacyjnymi gminy

Doświadczenie w realizacji projektów ze środków zewnętrznych

Wykwalifikowana kadra podnosząca swoje kompetencje zawodowe przedmiotowe i ponadprzedmiotowe

Dostęp do infrastruktury informatycznej, sportowej, kulturalnej

Umiejętność współdziałania instytucjami i podmiotami w społeczności lokalnej

Dogodna lokalizacja placówek i dobrym wyposażeniem technicznym, dużą liczbą sal dydaktycznych i pracowni

Schemat: Mocne strony szkoły

2.2.5 Szanse / potencjał szkół w gminie Kłoczew w kontekście utworzenia LOWE

Schemat: Szanse / potencjał szkół w gminie Kłoczew w kontekście utworzenia LOWE

2.3 Potencjał i zasoby otoczenia

Na terenie gminy dostępne jest boisko sportowe w Kłoczewie. Mieści się ono w pobliżu Szkoły Podstawowej w Kłoczewie.

Ponadto w Gminie Kłoczewie dostępne są świetlice wiejskie.

Bardzo aktywnie działa Gminny Ośrodek Kultury w Kłoczewie.

Resumując w otoczeniu szkół w gminie Kłoczew występują zasoby oraz potencjał do pełnienia przewidzianych w modelu zadań LOWE. Utworzenie LOWE w placówkach oświatowych gminy przyczyni się do wzmocnienia ich pozycji w społeczności lokalnej, w tym nie tylko, jako miejsc utożsamianych z realizacją szkoleń, lecz także miejsc integracji społeczności lokalnej.

III. Prezentacja wyników diagnozy

3.1. Badania ilościowe

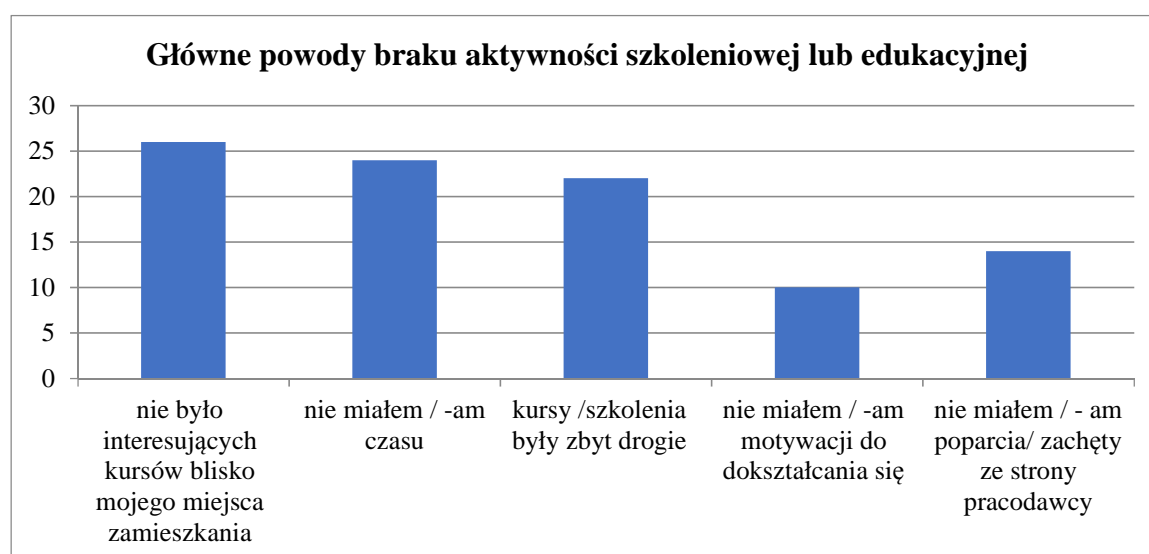
W efekcie przeprowadzonych badań ilościowych i jakościowych w gminie Kłoczew została uzyskana odpowiedź na zaprezentowane na wstępie raportu problemy/pytania badawcze oraz zweryfikowane hipotezy.

Respondenci ankiet indywidualnych w liczbie 84 osób na 120 badanych w ciągu ostatnich 12 miesięcy nie uczestniczyli w jakiegokolwiek aktywności edukacyjnej związanej z podnoszeniem swoich kompetencji czy uzyskaniem kwalifikacji zawodowych.

Oznacza to, że niemal 85% badanych nie angażowało się w doksztalcanie. Osoby te, jako pięć głównych powodów braku udziału w „uczeniu się” wskazywały (w kolejności malejącej):

- „nie było interesujących kursów blisko mojego miejsca zamieszkania”
- „nie miałem (-am) czasu”
- „kursy/ szkolenia były zbyt drogie”
- „nie miałem (-am) motywacji do doksztalcania się”
- „nie miałem (-am) poparcia / zachęty ze strony pracodawcy”

Rozkład 5 najczęstszych spośród 13 możliwych do wyboru odpowiedzi dotyczących powodów nie brania udziału w doksztalcaniu przedstawia poniższy wykres. Tytułem wyjaśnienia ankietowani mogli wskazać maksymalnie 4 najistotniejsze powody, dlatego wyniki nie sumują się do 100%.

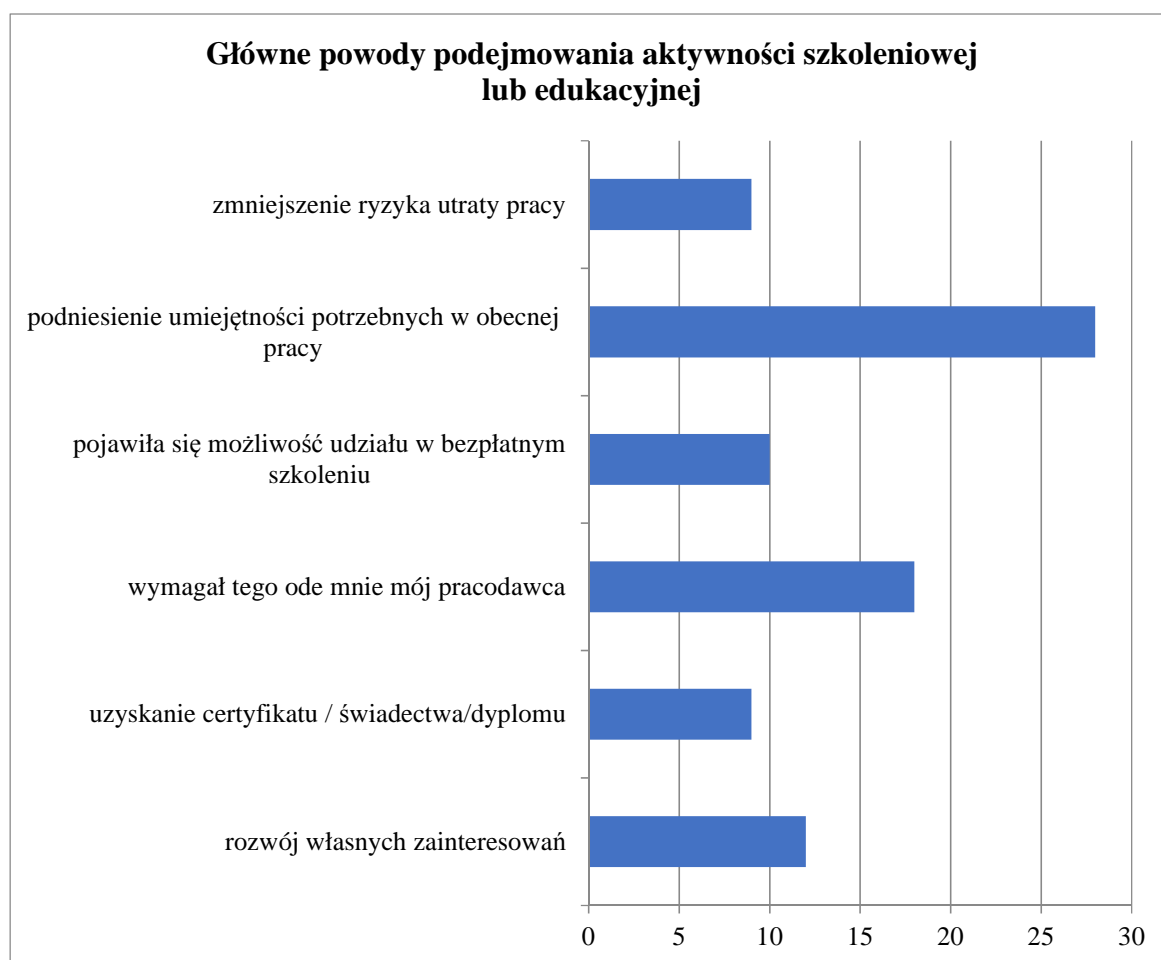

Wykres: Główne powody braku aktywności szkoleniowej lub edukacyjnej.

Wskazane powyżej powody braku aktywności edukacyjnej lub szkoleniowej w ciągu ostatnich 12 miesięcy można uznać za kluczowe bariery w kształceniu się osób dorosłych z obszaru LOWE w Kłoczewie.

Badane osoby, które podnosiły swe kompetencje lub uzyskiwały kwalifikacje zawodowe w ciągu ostatnich 12 miesięcy stanowiły mniejszość (27% ankietowanych). Jako powód, który wpłynął na podjęcie decyzji o dokończaniu wskazywali najczęściej podniesienie umiejętności potrzebnych w obecnej pracy i wymóg pracodawcy. W następnej kolejności był to rozwój własnych zainteresowań i możliwość wzięcia udziału w bezpłatnym szkoleniu. Istotną przyczyną udziału w szkoleniach było zdobycie certyfikatu / dyplomu oraz zmniejszenie ryzyka utraty pracy. Rozkład 6 najczęstszych spośród 12 możliwych do wyboru odpowiedzi dotyczących powodów uczestnictwa w dokończaniu przedstawia poniższy wykres. Tytułem wyjaśnienia ankietowani mogli udzielić maksymalnie 5 najistotniejszych powodów, dlatego wyniki nie sumują się do 100%.

Wykres: Główne powody podejmowania aktywności szkoleniowej lub edukacyjnej

Wskazane powyżej powody podejmowania aktywności edukacyjnej lub szkoleniowej przez ankietowanych w ciągu ostatnich 12 miesięcy można uznać za kierunki wyznaczenia dostępności i atrakcyjności oferty LOWE.

Osoby ankietowane wypowiedziały się na temat korzystania ze wsparcia doradcy zawodowego lub innej osoby zajmującej się doradztwem w planowaniu rozwoju edukacyjno-zawodowego. Na 120 ankietowanych 113 nie brało udziału w tego typu doradztwie lub nie pamięta tego faktu. Jednakże 18 osoby z tej grupy (ok.15 %), mimo, iż nie korzystało z tej formy wsparcia to chciałyby z niej skorzystać celem poznania i rozwinięcia swoich kompetencji i kwalifikacji zawodowych. W odniesieniu do zaprezentowanych wyników badań można stwierdzić, że korzystanie z doradztwa zawodowo – edukacyjnego jest znikome.

Jednakże jest oczekiwaną i potrzebną formą wsparcia zwłaszcza przez osoby zatrudnione, które podnosiły ostatnio swe kompetencje w obawie przed ryzykiem utraty pracy. Przyczyny niskiej popularności tej usługi wymagają odrębnych pogłębionych analiz. Natomiast jej deficyt odzwierciedla się we wskaźniku bezrobocia w gminie powyżej średniego w powiecie i województwie.

Respondenci udzielili informacji nt. swoich hobby i zainteresowań. Najwięcej osób badanych zajmuje się działalnością wokalną, tradycyjnym przetwórstwem spożywczym. W polu zainteresowań przeważają zagadnienia związane z prowadzeniem gospodarstwa domowego np. gotowanie / pieczenie oraz związane z aktywnością, nordic-walking oraz spędzaniem czasu wolnego poprzez taniec, muzykę i rękodzieło. Wymienione dominujące hobby i zainteresowania mieszkańców gminy Kłoczew można wyjaśnić m.in. strukturą grupy badawczej ze względu na płeć i wiek.

Z odpowiedzi na pytanie dotyczące umiejętności, których nabycie lub rozwinięcie pozwoliłoby zwiększyć swoją skuteczność na rynku pracy wynika, że najczęściej badanych wskazuje, że jest to:

- świadomość i ekspresja kulturalna (35%),
- inicjatywność i przedsiębiorczość (30%)
- obsługa komputera, Internetu i programów (20%)
- umiejętności interpersonalne np. asertywność, komunikatywność (15%)
- znajomość języków obcych (9%).

Jako umiejętności usprawniające działania w życiu codziennym wskazywano organizację czasu i planowanie, dbałość o zdrowie i aktywność fizyczną oraz prowadzenie gospodarstwa domowego, cechy charakteru np. asertywność.

Z umiejętności rodzicielskich ocenianych, jako przydatne najczęściej wybierano umiejętność komunikacji z dziećmi, profilaktykę uzależnień, motywowanie.

Spośród umiejętności podnoszących kompetencje społeczne ankietowani najczęściej wskazywali umiejętności komunikacyjne, w tym słuchanie i mówienie, wystąpienia publiczne, autoprezentację.

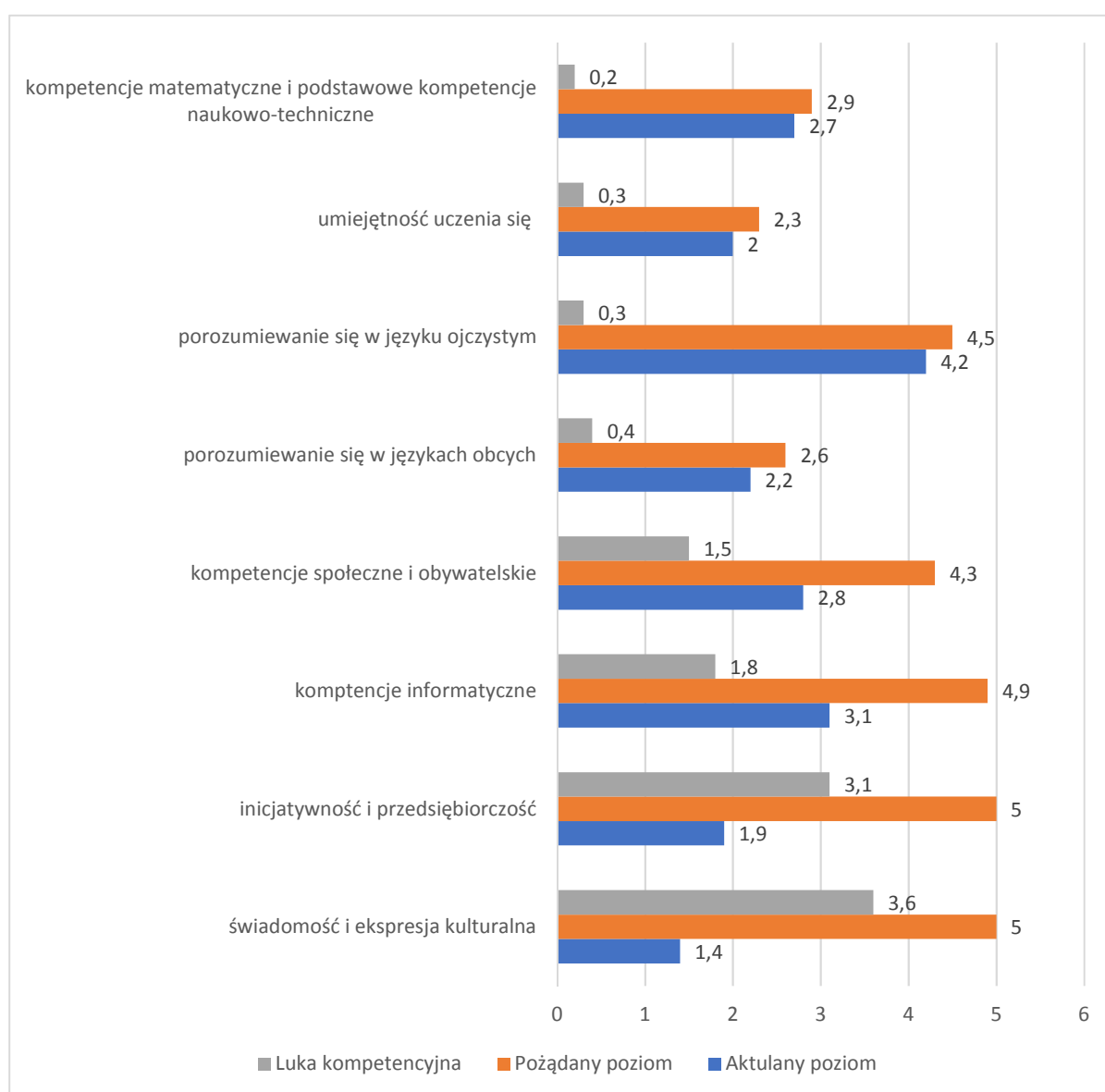
Tytułem wyjaśnienia zaprezentowany powyżej rozkład odpowiedzi na pytania dotyczące umiejętności ocenianych, jako ważne nabycia lub rozwinięcia dla poprawy wypełniania ról społecznych i zawodowych nie sumuje się do 100% z uwagi na otwarty charakter pytań oraz wielość i zróżnicowanie odpowiedzi.

Subiektywna ocena poziomu kompetencji kluczowych mieszkańców gminy Kłoczew

Oprócz aspektów związanych z aktywnością edukacyjną, korzystania z doradztwa zawodowego oraz hobby i zainteresowań ankietowanych przedmiotem badań była subiektywna ocena poziomu kompetencji kluczowych mieszkańców gminy Kłoczew. W poniższym zestawieniu zaprezentowane zostały uśrednione wyniki samooceny osób ankietowanych w zakresie posiadanego a pożądanego poziomu umiejętności kluczowych w skali ocen od 1 do 5, gdzie 1 oznacza - poziom niski, 2 - podstawowy, 3- średni, 4 – wysoki, i 5 – bardzo wysoki.

Ocena poziomu kompetencji kluczowych i luka kompetencji

Wykres: Subiektywna ocena poziomu kompetencji kluczowych oraz luka kompetencyjna.

Kompetencje w subiektywnym odczuciu badanych najniżej notowane, stanowią zarazem najbardziej przez nich pożądane. Uzyskane wyniki samooceny ukazują jednocześnie dobrą orientację mieszkańców gminy Kłoczew w zakresie obecnych potrzeb rynku pracy i kierunków rozwoju osobistego.

Luka kompetencyjna wynosi odpowiednio:

Kompetencja kluczowa	Aktualny poziom kompetencji	Pożądany poziom kompetencji	Luka kompetencyjna
Świadomość i ekspresja kulturalna	1,4	5	3,6
Inicjatywność i przedsiębiorczość	1,9	5	3,1
Kompetencje informatyczne	3,1	4,9	1,8
Kompetencje społeczne i obywatelskie	2,8	4,3	1,5
Porozumiewanie się w językach obcych	2,2	2,6	0,4
Porozumiewanie się w języku ojczystym	4,2	4,5	0,3
Umiejętność uczenia się	2	2,3	0,3
Kompetencje matematyczne i podstawowe kompetencje naukowo-techniczne	2,7	2,9	0,2

Tabela: Luka kompetencyjna

W analizie luki kompetencyjnej skoncentrowano się na pożądanym kompetencjach kluczowych, których deficyt występowania jest największy. Badani za najbardziej pożądane uznali kolejno (wg. hierarchii w kolejności malejącej)

- świadomość i ekspresja kulturalna
- inicjatywność i przedsiębiorczość
- kompetencje informatyczne
- kompetencje społeczne i obywatelskie
- porozumiewanie się w językach obcych
- porozumiewanie się w języku ojczystym
- umiejętność uczenia się
- kompetencje matematyczne i podstawowe kompetencje naukowo-techniczne

Zdefiniowanie luki kompetencyjnej na podstawie bezpośredniego rozpoznania wśród potencjalnych odbiorców wsparcia LOWE umożliwi wyznaczenie adekwatnych do ich potrzeb obszarów wsparcia. W kontekście analizy pod względem zmiennych niezależnych wyniki subiektywnej oceny posiadanych kompetencji kluczowych są wyższe u kobiet niż mężczyzn. Ponadto częściej pozytywna samoocena występują w grupie wiekowej poniżej 25 r.ż. oraz pomiędzy 26 a 35 r.ż. niż w pozostałych grupach wiekowych. Natomiast najniższe wskazania pochodziły od osób pomiędzy 36 a 45 r.ż. oraz osób powyżej 55 r.ż.

Kolejny etap badań obejmował **rozpoznanie oczekiwań, co do oferty szkoleń** dostępnych w najbliższym czasie z zakresu kompetencji. Respondenci wykazali zróżnicowane oczekiwania w tym zakresie.

Najczęściej były to szkolenia:

- ✓ Rozwijanie świadomości i ekspresji kulturalnej w formie warsztatów wokalnno - instrumentalnych lub warsztatów emisyjno – wokalnych (chóralnych)
- ✓ Kursy informatyczne, w tym warsztaty fotograficznych
- ✓ Wspieranie inicjatywności i przedsiębiorczości w oparciu o potencjał kultury i tradycji lokalnej, w tym: warsztaty kulinarne, warsztaty zdobienia techniką decoupage, warsztaty florystyczne
- ✓ Rozwijanie kompetencji społecznych i obywatelskich na podstawie kursu udzielania pierwszej pomocy
- ✓ Rozwijanie kompetencji społecznych: Warsztaty komunikacji interpersonalnej

Następnie ankietowani wskazywali preferowany wymiar szkoleń. Najwięcej badanych (73%) wskazywało na czas od 3 do 6 godzin zarówno w godzinach przedpołudniowych jak i popołudniowych w dni robocze. Część osób ok. 15% zainteresowana jest szkoleniami

w wymiarze 6 godzin i więcej. Mniej niż 15 % zainteresowana jest szkoleniami w wymiarze poniżej 2 godzin. Co 5 ankietowany wskazywał na możliwość udziału w szkoleniach w weekendy. Ponad 30% ankietowanych odpowiedziało, że lepiej się czuje, gdy szkolenie prowadzi dwóch trenerów. Preferowana przez większość badanych wielkość grup szkoleniowych wynosi od 7 do 16 uczestników. Jednak najczęściej wskazań (60%) obejmuje grupy szkoleniowe złożone z 10 osób. Aż 72% ankietowanych preferuje jako uzupełniającą formę szkoleń grupowych – indywidualne zajęcia z trenerem w formie coachingu szkoleniowego.

Na zakończenie opisu przeprowadzonych badań ilościowych warto zauważyć, że 78% ankietowanych nie należy do żadnych organizacji, stowarzyszeń, partii, związków czy komitetów. Ponadto 92% ankietowanych nie posiada profilu zaufanego, a tym samym nie korzysta z e- usług / e- administracji.

Konkludując etap badań ilościowych ustalono, że analiza luki kompetencyjnej wraz z informacjami na temat zainteresowań i aprobowanych umiejętności grupy badawczej oraz propozycji tematów szkoleń umożliwiła powstanie propozycji katalogu obszarów / tematów szkoleń dla grupy docelowej LOWE.

Katalog propozycji szkoleń

1. Rozwijanie świadomości i ekspresji kulturalnej w formie warsztatów wokalnno - instrumentalnych
2. Rozwijanie świadomości i ekspresji kulturalnej w formie warsztatów wokalnych
3. Rozwijanie świadomości i ekspresji kulturalnej w formie warsztatów emisyjno – wokalnych (chóralnych)
4. Kurs informatyczny
5. Rozwijanie kompetencji informatycznych na podstawie warsztatów fotograficznych
6. Rozwijanie inicjatywności i przedsiębiorczości: Warsztaty kulinarne
7. Rozwijanie inicjatywności i przedsiębiorczości: Warsztaty zdobienia techniką decoupage
8. Rozwijanie inicjatywności i przedsiębiorczości: Warsztaty florystyczne
9. Rozwijanie kompetencji społecznych i obywatelskich na podstawie kursu udzielania pierwszej pomocy
10. Rozwijanie kompetencji społecznych: Warsztaty komunikacji interpersonalnej

Schemat: Katalog propozycji szkoleń w odpowiedzi na rozpoznaną lukę kompetencyjną, zainteresowania oraz preferowane kompetencje i umiejętności odbiorców LOWE w Kłoczewie.

3.2 Badania jakościowe

Z analizy badań jakościowych w postaci ankiet audytoryjnych wynika, że na lokalnym rynku najczęściej brakuje szkoleń z zakresu przedsiębiorczości, komunikacji interpersonalnej, kompetencji podstawowych informatycznych, szkoleń wykorzystujących lokalną tradycję. Jako deficytowe szkolenia na lokalnym rynku edukacyjnym były wskazywane szkolenia specjalistyczne np. techniczne.

Występują ograniczenia w dostępie do szkoleń odpowiadających na konkretne potrzeby indywidualnych potrzeb mieszkańców oraz lokalnych pracodawców. Każdy rodzaj szkoleń, który podnosi kompetencje i wartość pracownika na rynku pracy jest mile widziany. Brakuje szkoleń uwzględniających możliwości osób zatrudnionych np. w godzinach wieczornych oraz szkoleń dla osób z niepełnosprawnościami. Jako szkolenia nadwyżkowe wskazywane były szkolenia dla pracowników administracji publicznej.

Najczęstszą przyczyną barier w dostępie do usług edukacyjnych była bariera finansowa oraz ograniczona dostępność komunikacyjna peryferyjnych miejscowości gminy, a związku z tym zasadne jest realizowanie bezpłatnych szkoleń dla mieszkańców gminy oraz utworzenie filii LOWE w innych miejscowościach. Ponad 85% badanych nie dostrzega konkurencji na lokalnym rynku edukacyjnym. Pozostałe osoby wskazują, że konkurencję dla LOWE stanowić mogą np. PUP.

Uczestnicy wywiadów pogłębionych zauważają mocne strony i potencjał placówek oświatowych w gminie do pełnienia funkcji LOWE polegający na dogodnej lokalizacji, dobrych warunkach lokalowych i wyposażeniu sprzęt, dostępności dla osób niepełnosprawnych oraz posiadaniu wykwalifikowanej kadry. Z badań wynika, że placówki oświatowe współpracują z otoczeniem np. z organizacjami pozarządowymi w gminie. Ponadto są rozpoznawalne w społeczności lokalnej.

Sytuacja na lokalnym rynku pracy stanowi dla badanych pracodawców „trudny temat” z uwagi na odczuwalny brak rąk do pracy przy jednoczesnej znacznej liczbie osób pozostających bez pracy oraz korzystających z pomocy społecznej.

Badani pracodawcy dostrzegają rangę zdobywania i podnoszenia kwalifikacji oraz kompetencji zawodowych i społecznych, jako niezbędnych dla rozwoju gminy i zahamowania utrwalania niekorzystnych zjawisk.

Najczęściej wymieniany przez badanych poziom luki kompetencyjnej obejmował deficyt umiejętności informatycznych, braki umiejętności interpersonalnych, w tym komunikacji, odporności na stres i asertywności. Jedna z badanych osób stwierdziła, że mieszkańcom gminy brakuje „otwartości na wszystko, co przedsiębiorcze”.

Jako najistotniejsze do włączenia do oferty LOWE uznano szkolenia oparte na tradycji lokalnej jako potencjale, przedsiębiorczość, świadomość i ekspresję kulturalną, kompetencje interpersonalne i umiejętności informatyczne.

Preferowane sposoby organizacji szkoleń obejmują godziny popołudniowe i weekendy.

Oferta LOWE powinna wyróżniać się dobrym zapleczem edukacyjnym, wykwalifikowaną kadrą nauczycieli i trenerów, szerokim zakresem usług (tj. tematów szkoleń) oraz bezpłatnością. Atutami szkoły, w której mieścić się będzie LOWE są dobre warunki lokalowe i zaplecze techniczne, lokalizacja i dostęp do parkingu oraz „zakorzenienie” w społeczności lokalnej, jako centrum edukacji i inicjatyw oświatowych.

Wskazywanymi podmiotami, które powinny zainteresowane partnerstwem z LOWE są lokalne organizacje pozarządowe, także lokalne przedsiębiorstwa, a następnie administracja publiczna, w tym OPS i PUP oraz władze gminy, radni i sołtysi. Z LOWE powinny także współdziałać lokalne organizacje pozarządowe z obszaru kultury i sportu. Wymienione podmioty mogą się uzupełniać wymianą informacji, w tym w zakresie konkretnych potrzeb szkoleniowych doświadczeń w pracy z grupą docelową, udostępnianiem zasobów lokalowych i zaplecza technicznego / dydaktycznego.

3.3 Spotkanie fokusowe z kadrami dydaktyczną i obsługi szkół

Z kolei spotkanie fokusowe z kadrami dydaktyczną i obsługi szkół umożliwiło w oparciu o ich wiedzę i doświadczenie zawodowe oraz wnioski z bezpośrednich spotkań z rodzicami uczniów i obserwacji otoczenia LOWE zidentyfikować zróżnicowane potrzeby szkoleniowe.

Katalog propozycji szkoleń

Decoupage, miejsce realizacji zajęć: świetlica w Nowym Zadybiu i GOK. Decoupage – zajęcia artystyczne polegające na klejeniu, malowaniu, ozdabianiu szkła, drewna, metali (np. bombki choinkowe, skrzynki drewniane, chusteczniczki).

Zajęcia florystyczne z naciskiem na uprawę ziół w ogrodach przydomowych, sztuka układania kwiatów, zasady zachowania estetyki wizualnej, powrót do tradycji.

Kurs florystyczny

Kurs kulinarny dla 10 – 15 osób – I grupa.

Kurs umiejętności wokalnych (dla chóru parafialnego).

Kurs grafiki komputerowej (pod kątem promocji UG – plakaty, foldery itp.)

Warsztaty fotograficzne.

Z opinii uczestników spotkania fokusowego wynika, że do prowadzenia szkoleń w proponowanym zakresie zachodzi potrzeba doposażenia LOWE w sprzęt niezbędny do prowadzenia zajęć z zakresu kultury, doskonalenia kompetencji „miękkich” np. treningu wystąpień publicznych, autoprezentacji oraz szkoleń i warsztatów itp.

Resumując przeprowadzenie badań jakościowych i synteza ich wyników umożliwiła zdobycie i pogłębienie oraz zweryfikowanie wiedzy na temat problemów badawczych w kontekście trafnej i wiarygodnej diagnozy potrzeb środowiska lokalnego dotyczącej aktywności edukacyjnej oraz oceny potencjału LOWE w gminie Kłoczew. Dzięki temu jest możliwe sprofilowanie oferty usług LOWE.

IV. Wnioski i rekomendacje.

4.1. Z perspektywy odbiorców LOWE w Kłoczewie obejmujących potencjalnych uczestników szkoleń:

- 1) Ważne jest, aby ukończenie szkoleń potwierdzić certyfikatem/świadectwem/dyplomem.
- 2) Przedmiot hobby i zainteresowań grupy docelowej LOWE stanowią zagadnienia związane z prowadzeniem gospodarstwa domowego, aktywnością fizyczną spędzaniem czasu wolnego.
- 3) Szkolenia powinny być realizowane w dogodnym dla tych osób czasie.
- 4) Większość oczekuje bezpłatnych szkoleń i kursów o interesującej ich tematyce, w tym z uwzględnieniem potrzeb lokalnego rynku oraz trendów rynku pracy w kontekście zmniejszenia ryzyka utraty zatrudnienia.
- 5) Potrzeba zainteresowania ofertą LOWE wyraża się w pozostawionych w ankietach przez część badanych danych kontaktowych.
- 6) W kontekście nabycia lub rozwinięcia umiejętności zwiększających skuteczność na rynku pracy odbiorcy najbardziej potrzebują znajomości uwarunkowań lokalnych przedsiębiorczości, obsługi komputera, Internetu i programów.
- 7) W kontekście nabycia lub rozwinięcia umiejętności usprawniających działania w życiu codziennym odbiorcy najczęściej liczą na wsparcie w zakresie organizacji czasu i planowania, dbałości o zdrowie i aktywność fizyczną, prowadzenie gospodarstwa domowego oraz cechy charakteru np. asertywność, stanowczość.
- 8) Wśród umiejętności rodzicielskich, których nabycie lub rozwinięcie może okazać przydatne wymienia się umiejętność komunikacji z dziećmi, profilaktykę uzależnień oraz motywowanie.
- 9) W katalogu umiejętności podnoszących kompetencje społeczne przeważają umiejętności komunikacyjne, w tym słuchanie i mówienie, wystąpienia publiczne, autoprezentacja.
- 10) Dla bycia aktywnym obywatelem i członkiem społeczności lokalnej odbiorcom LOWE potrzebna jest umiejętność wystąpień publicznych, umiejętność pracy zespołowej oraz umiejętność pozyskiwania środków.
- 11) Odbiorcy LOWE preferują określone sposoby organizacji szkoleń. Wymiar szkoleń powinien wynosić od 2 do 4 godzin zarówno w godzinach przedpołudniowych jak i popołudniowych oraz ewentualnie w weekendy. Większość woli, aby szkolenie prowadziło dwóch trenerów. Grupy szkoleniowe powinny wynosić od 8 do 16 uczestników.

4.2. Z perspektywy interesariuszy /partnerów LOWE w Kłoczewie:

- 1) W obrębie gminy występują ograniczenia do dostępu szkoleń umożliwiających podnoszenie zróżnicowanych, w tym specjalistycznych kwalifikacji zawodowych oraz umiejętności interpersonalnych pracowników.
- 2) Na lokalnym rynku edukacyjnym brakuje bezpłatnych szkoleń, w tym z zakresu profesjonalnej ekspresji kulturalnej, przedsiębiorczości powiązanej z specyfiką gminy, obsługi komputera.
- 3) Realizując szkolenia należy uwzględnić sezonowość, tradycje lokalne, święta, potrzeby.
- 4) Konkurencja dla LOWE na lokalnym rynku edukacyjnym jest ograniczona do kilku podmiotów głównie instytucji publicznych np. OPS, PUP. Dalsze wnioski i rekomendacje sugerują, że instytucje te powinny być partnerami w podnoszeniu kompetencji odbiorców LOWE potrzebnych do wejścia, powrotu lub utrzymania się na rynku pracy.
- 5) Ważne jest zapewnienie dostępności komunikacyjnej oferowanych szkoleń z uwagi na zamieszkiwanie licznych grup potencjalnych odbiorców w peryferyjnych miejscowościach gminy.
- 6) Szkoły podstawowe w gminie Kłoczew posiadają mocne strony oraz potencjał do pełnienia funkcji LOWE, który może podnieść poszerzyć i uatrakcyjnić ofertę usług edukacyjnych.
- 7) Lokalni pracodawcy doceniają rangę zdobywania i podnoszenia kwalifikacji oraz kompetencji społecznych i zawodowych.
- 8) Grupami priorytetowo traktowanymi w zapewnieniu dostępu do darmowych szkoleń powinny być niepracujący absolwenci, długotrwale bezrobotni oraz kobiety.
- 9) **Najgłębsza luka kompetencyjna obejmuje rozwijanie świadomości i ekspresji kulturalnej, Rozwijanie kompetencji informatycznych, Rozwijanie inicjatywności i przedsiębiorczości, kompetencje społeczne.** Na jej zniwelowaniu powinna się koncentrować oferta edukacyjna LOWE.
- 10) Preferowane sposoby organizacji szkoleń obejmują godziny popołudniowe i weekendy, grupy 7 -16 osobowe oraz 2 osoby prowadzące.
- 16) Wybrane obszary nawiązywania współpracy mając na względzie aktywizację edukacyjną odbiorców powinny obejmować wymianę informacji i doświadczeń oraz planowanie uzupełniających się, a nie konkurencyjnych działań.

4.4 Z perspektywy kadry dydaktycznej oraz obsługi szkół:

- 1) Zostały zidentyfikowane obszary szkoleń, z których zakres i większość powiela się ze wskazaniami odbiorców LOWE oraz otoczenia.
- 2) Celem uatrakcyjnienia procesu uczenia osób dorosłych placówka wymaga doposażenia w określony sprzęt techniczny zgodnie z jej potrzebami.

Podsumowanie

Zastosowanie się do przedstawionych wniosków i rekomendacji z przeprowadzonych badań umożliwi powstanie i rozwój pozaformalnej edukacji osób dorosłych w gminie Kłoczew.

Działalność LOWE w Kłoczewie powinno opierać się na faktycznych, zdiagnozowanych potrzebach mieszkańców, a także na potencjale organizacji pozarządowych, administracji publicznej, a także na potencjale i roli tradycji i kultury lokalnej.

Odbiorców LOWE stanowią będą osoby, których kompetencje kluczowe są niskie lub ich nie posiadają. Przewyciężenie bierności edukacyjnej tych osób w dalszej perspektywie czasowej może bezpośrednio przełożyć się na wzrost ich aktywności społecznej i zawodowej. Jest to ważne w kontekście postępujących niekorzystnych zmian demograficznych, kurczących się zasobów rynku pracy przy jednoczesnym długotrwałym pozostawaniu części osób w wieku aktywności zawodowej w ewidencjach bezrobotnych i korzystaniu ze świadczeń pomocy społecznej. Zdobycie lub wzmocnienie określonych kompetencji kluczowych zapewni tym osobom możliwość wejścia lub powrotu na rynek pracy, zaś u osób pracujących zmniejszy ryzyko wypadnięcia z rynku pracy.

Kluczowe jest kreowanie poprzez działalność LOWE potencjału do rozwijania przedsiębiorczości. Ponadto stale uzupełniane kwalifikacje z pewnością przyczyniają się do rozwoju sektora gospodarki. Umożliwiają większą produktywność pracy oraz wzmacniają jej konkurencyjność oraz pozwalają dopasować się do ciągle zmieniających się potrzeb rynku. Uzupełniająco jest to skuteczne narzędzie do walki z bezrobociem i ubóstwem. Oprócz tego podnoszenie kwalifikacji zawodowych jest odpowiedzią na dynamiczne zmiany społeczne i technologiczne oraz zmieniający się popyt na pracę. We współczesnych czasach społeczeństwa opartego na wiedzy i społeczeństwa informacyjnego pracownicy będą częściej zmuszeni do zmiany pracy lub zawodu. W związku z tym osoby o wyższym poziomie kompetencji będą mogły łatwiej i szybciej adaptować się do postępujących przemian, co zmniejszy ich ryzyko narażenia na ubóstwo i wykluczenie społeczne.

Specyfika potrzeb w Gminie Kłoczew koncentruje się na ogromnej potrzebie rozwijania kompetencji kluczowych w zakresie świadomości i ekspresji kulturalnej w formie adekwatnej do oczekiwań mieszkańców.

Ponadto kluczowe jest budowanie potencjału społecznego i gospodarczego w oparciu o kompetencje w zakresie rozwijania inicjatywności i przedsiębiorczości w powiązaniu z zainteresowaniami, hobby, talentami mieszkańców Gminy Kłoczew.

1. Bibliografia

1. Babbie Earl, 2008, Podstawy badań społecznych, przeł. Witold Betkiewicz i inni, Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.
2. Bednarski M., Wpływ szkoleń na mobilność siły roboczej na szczeblu lokalnym, (2002) w: Krajewski S., Tokarski T., Wzrost gospodarczy, restrukturyzacja i bezrobocie w Polsce, ujęcie teoretyczne i empiryczne, Katedra Ekonomii Uniwersytetu Łódzkiego,
3. Bilans Kapitału Ludzkiego 2015.
4. Błaszczyk B., Czynniki wpływające na efektywność usług i instrumentów służących podnoszeniu kwalifikacji bezrobotnych, w: Błędowski P., Błaszczyk B., Fedorczyk M., Kliszko Cz., Kubiki P., Kierunki modyfikacji rozwiązań porawno-organizacyjnych w celu zwiększenia efektywności usług i instrumentów rynku pracy służących podnoszeniu kwalifikacji bezrobotnych www.mpips.gov.pl
5. Czego uczą polskie szkoły, Forum Obywatelskiego Rozwoju, Warszawa 2008
6. Jałowiecki B., Olejniczak K., Studium przypadku – Żary, (2004) w: R. Szul, Tucholska A., Rynek pracy w skali lokalnej, Uniwersytet Warszawski, Warszawa.
7. Liwiński J, Sztanderska U. (2006) Raport końcowy. Analiza sytuacji na wybranych powiatowych rynkach pracy oraz stworzenie metodologii badania lokalnego rynku pracy w Polsce, MPiPS, Warszawa.
8. Łobocki Mieczysław, 2009, Wprowadzenie do metodologii badań pedagogicznych, Kraków: Impuls
9. Maksim M., (2007) Kształtowanie polityki szkoleń dla bezrobotnych, w: Wiśniewski Z. red. Rynek pracy województwa kujawsko-pomorskiego w procesie integracji z Unią Europejską, Wojewódzki Urząd Pracy, Uniwersytet Mikołaja Kopernika, Toruń.
10. Matusiak M. (2007) Zarządzanie zasobami ludzkimi w małych i średnich przedsiębiorstwach w: Kryńska E. red. Kapitał ludzki w małych i średnich przedsiębiorstwach – przystosowania do technologii informatycznych. Wyniki badań empirycznych, IPiSS, Warszawa.
11. Pogoda Jan, Co z tą przedsiębiorczością? www.eduforum.pl
12. Sienkiewicz Ł. red. (2007) Standardy kwalifikacji zawodowych wobec wymagań
13. Społeczeństwo informacyjne w Polsce. Wyniki badań statystycznych z lat 2006–2010 GUS, Warszawa 2010, http://www.stat.gov.pl/gus/nauka_teknika_PLK_HTML.htm
14. Sprawozdanie z realizacji Programu Współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami w zakresie działalności pożytku publicznego w 2016 r.

15. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych gminy Kłoczew na lata 2014-2020
16. STRATEGIA ROZWOJU GMINY KŁOCZEW NA LATA 2015-2021
17. System edukacji a potrzeby rynku pracy w Polsce. Czego (nie) uczą polskie szkoły?, Fundacja FOR, Fundacja im. Friedricha Eberta, Warszawa 2008.
18. Turek K. i Worek B. (2015).Kształcenie po szkole. Uczenie się dorosłych, inwestycje w kadry w przedsiębiorstwach, instytucje szkoleniowe. PARP Warszawa.
19. Umiejętności i kompetencje w zakresie przedsiębiorczości Raport dot. Polski z badania zrealizowanego w ramach Programu na rzecz Lokalnego Rozwoju Gospodarczego i Zatrudnienia (LEED) Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD), Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju 2013
20. Wach Krzysztof, Kształtowanie postaw przedsiębiorczych w programach nauczania. Stan obecny i proponowane kierunki zmian, Akademia Ekonomiczna w Krakowie
21. Wachowiak Piotr, Kształtowanie umiejętności przedsiębiorczych, fundacja.edu.pl/przedsiębiorczosc
22. Wachowiak Piotr, Rola e-learningu w kształceniu przedsiębiorczości, www.e-edukacja.net
23. Wojciechowski W, 2011, Determinanty uczestnictwa w szkoleniach zawodowych w województwie lubelskim, [w:] Badania i analizy zapotrzebowania na miejsca pracy w kontekście wspierania potencjału eksportowego województwa lubelskiego, PBS DGA, Ernst and Young, maszynopis.
24. ZALECENIE PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY z dnia 18 grudnia 2006 r. w sprawie kompetencji kluczowych w procesie uczenia się przez całe życie (2006/962/WE)
25. Założenia projektowanych zmian. Kształcenie zawodowe i ustawiczne. Informator, MEN, Warszawa 2010.